

Afrika – země protikladů

Potřebujeme někoho, kdo by od vás přijel a vyučil naši první akademickou generaci, aspoň na úroveň bakalářů. A to na místě – protože naši studenti, posláni do zahraničí, tam obvykle zůstávají. Náš vzdělávací institut hodláme postavit v podhorské oblasti, kde je celý rok pětadvacet stupňů, aby to pro vás bělochy bylo snesitelné. *Ora et labora, Tomáš Pavelka | 7*

Rozhovor o práci ve středisku pro děti z ulice v Kongu	10
O efektivitě pomoci Africe	11
33. synod ČCE	21
Mozaika z Nocí kostelů	32
Diakonie: Rozvojová pomoc a příběhy etiopských žen	36

2. zasedání 33. synodu
Českobratrské církve evangelické
proběhlo ve dnech 7. až 10. června 2012
v refektáři kláštera v Emauzích

ÚVODNÍK

3 Bída a naděje černého kontinentu – *D. Ženatá*

BIBLICKÁ ÚVAHA

5 Jak nasytit hladové tohoto světa – *J. Ort*

TÉMA

7 Ora et labora. Jižní Súdán v roce jedna
– *T. Pavelka*

10 Kdo navštíví jednou Afriku, musí se tam pořád
vracet. Rozhovor s M. Lengálovou – *D. Ženatá*

11 Chovat se jako bližní – *DaZ*

12 Adopce na dálku – *DaZ*

13 O hrdých dětech krále Šalomouna. Rozhovor
s M. Hrubešem – *J. Kirschner*

OTÁZKA NA TĚLO

15 Co vás láká na Africe?

NÁSTĚNKA

Profesor Jakub Trojan 85 – *DaZ*

CÍRKEV ŽIJE

21 O synodu, malých sborech i samofinancování
církve – *G. Fraňková Malinová*

25 Vinohradský salon naděje – *Š. Grauová*

27 Vzpomínka na Julia Beneše – *A. Lavická*

CÍRKEV SLOUŽÍ

28 Marxisté zaveleli a já zabalil. Rozhovor s L. Tecou

29 Koncert s blahodárným účinkem – *DaZ*

EKUMENA ŽIJE

31 Někdy si myslím, že muži nemají duchovní
vlohy – *B. H. Ogoła*

32 Otevřené chrámy i srdce. Noc kostelů 2012

DIAKONIE

36 Skutečná pomoc posouvá lidi dál. Rozhovor
s J. Škubalovou – *P. Hanych*

34 Africké příběhy (3) – *P. Hanych*

SLOVO

40 Vyznání vin a odpuštění. Katechismus pro rodiče
– *T. Pavelka*

41 Vedena vírou – *Š. Grauová*

43 Která z vás bude nejstatečnější? – *L. Ridzoňová*

46 Najde si tě – *J. Mamula*

ÚVODNÍK

Bída a naděje černého kontinentu

Afrikou byli fascinováni mnozí cestovatelé – Emilem Holubem na přelomu 19. a 20. století počínaje, přes Hanzelku a Zikmunda, kteří projeli v šedesátých letech Afriku v tatraplánu, až po nadšence ze současnosti, kteří se rozhodli procestovat černý kontinent od severu k jihu trabantem.

Kolik zde žije národů a jazyků, tolik různých zážitků si odtud můžete přivést. Samozřejmě také spoustu nemocí či příhod, při nichž jde mnohdy o život. Co však mají Súdán, Etiopie, Rwanda, Angola, Kongo či Keňa společného? Že všude žijí křesťané, jimž kdysi přinesli víru misionáři. A že jejich víra je často živá, emotivní a praktická. Kostely jsou hojně navštěvované, i když život je často tvrdý a poměry chudé.

Církev zajišťuje v mnohých zemích funkce, které obvykle připadají státu – vzdělání, zdravotnictví, školství, komunitní život, řešení konfliktů, a dokonce i ochranu přírody. Slovo církve má velkou váhu. Křesťané se zasazují o budování kostelů, škol i zdravotnických zařízení. O tom všem se dočtete v tomto čísle věnovaném Africe. Také o pomoci a rozvojové spolupráci v zemích tohoto kontinentu. A co prý potřebují nejnaléhavěji? Na prvním místě teologii, jak se dozvíte od súdánského biskupa. A teology – učitele, kteří by ve vznikajících afrických školách vyučili první akademickou generaci.

Když jsem nedávno zaslechla odpovědi dvou cestujících v televizním Taxíku, kteří po dlouhém přemýšlení usoudili, že synové Adama a Evy byli svatý Petr a nevěřící Tomáš, pomyslela jsem si: ó blahobytná Evropo, hrdá na svou vzdělanost a pokrok! S odpovědí na tuto otázku by tě strčil do kapsy každý černošský kluk nebo holka, kteří chodí do školy, jen když na to rodiče mají peníze. A učí se na hliněné podlaze pod doškovou střešou!

Inspirativní čtení v letním čase přeje všem čtenářům

Daniela Ženatá

UDĚLENÍ DEKRETŮ

Noví kazatelé Českobratrské církve evangelické

Absolventi ročního vikariátu, který konají ve sborech zájemci o farářskou práci po dokončení teologických studií, se sešli 18. června k závěrečným rozhovorům s komisí pro hod-

nocení absolventů vikariátu. Po pohovoru se synodní radou a na doporučení komise převzali dekrety volitelnosti za faráře v ČCE.

DaZ

Jak nasytit hladové tohoto světa

(Mat 14,15-20)

Potom vzal těch pět chlebů a dvě ryby, vzhlédl k nebi, vzdal díky, lámal chleby a dával učedníkům a učedníci zástupům. I jedli všichni a nasýtili se; a sebrali nalámaných chlebů, které zbyly, dvanáct plných košů.

Tématem tohoto čísla *Českého bratra* je africký kontinent. Kontinent, kde se zvláště výrazně a ničivě ukazují globální problémy světa 21. století. Hladomor, AIDS, mezináboženské pnutí, hluboké historické křivdy, diktatury i odvrácená tvář nadnárodního kapitalismu. Jde o komplexní problémy jednoho celého kontinentu se spleťtými dějinami a s různorodější současností, než by se z občasného sledování českých médií mohlo zdát. Je však nasnadě, že v globalizované době jsou problémy Afriky i našimi problémy. Nejsem odborník na situaci afrického kontinentu a biblická úvaha není ani místem určeným pro její hlubší analýzu. Přesto jsem se však rozhodl téma Afrika se svou biblickou úvahou spojit. Ne proto, abych vynesl svůj názor na dění v Africe, ale abych vyjádřil svou víru a své přesvědčení, že biblické poselství má co říci i k otázkám, které před nás kladou ty nejhlubší problémy afrického kontinentu.

Četba oddílu z Matoušova evangelia počet našich otázek na první pohled ještě rozmnoží. Je vůbec vhodné číst si o tom, jak Ježíš nakrmil zástupy, zatímco desetitisíce lidí umírají hladu? Není to náboženská naivita, nebo dokonce cynismus? Karl Marx by možná právě zde připomněl svou kritiku náboženství, které je podle něho opíatem pro vykořisťované. Abychom se vyvarovali tohoto častého křesťanského omylu, neměli bychom dělat z novozákonních příběhů povídání o tom, jak to bude po smrti pěkné.

Biblický příběh nemluví o tom, jaké to bude až někdy, třeba po smrti. Div nasycení ukazuje, jak to vypadá v Božím království. Místo hladu tu vládne

život a společné jídlo. Víme dobře, že v tomto světě vládnu i jiné síly než síla Božího království. A věděl to dobře i Ježíš Nazaretský, zakusil to ostatně na vlastní kůži. Jako křesťané však chceme právě moc Božího království učinit základem našich životů. Učinit středem našich životů moc, která spojuje a nasycuje. Věříme také, že tento základ života je silnější než smrt a máme k tomu dobrý důvod – Ježíšovo vzkříšení. To však nestaví tento život na druhou kolej – naopak.

Sám příběh nikoho nenakrmí ani nevyřeší zamotané globální problémy. Bible nenabízí ideologické poučky ani jasné návody. Dokonce nás nezabaví všech našich palčivých otázek. Staví nám však jasně a jednoznačně před oči, z čeho máme vycházet. Příběh o nasycení nám připomíná dvě základní věci, které není radno od sebe oddělovat.

Za prvé, život v pokoji a v sytosti je možný. Hlad není jediná možnost. Kdo říká, že to jinak nejde, nemá pravdu. Křesťané mají být mezi těmi, kdo jako první hledají možnosti, jak nasytit hladové tohoto světa, jak najít mír tam, kde vládne nenávisť. Patří k tomu odsuzování nekalých praktik, které vedou k utrpení druhých, i podpora těch, kteří pomáhají tam, kde je třeba. Tak jako pomáhá třeba Diakonie ČCE v Etiopii.

Za druhé, jako křesťané máme svědčit o tom, že tou nejsilnější mocí je podivuhodná moc Božího království, kterou nám odhalil Ježíš Kristus. Z této moci pramení život pro každého a tato moc má poslední slovo. Budoucnost lidí a jejich světa závisí na nich samých, ale právě na této moci.

Kdo zná tyto dvě stránky jedné skutečnosti, ví také, že každá pomoc má smysl, ať už je namířená k člověku z jiného kontinentu, nebo k tomu vedle mě.

Jakub Ort, student bohosloví

TÉMA – AFRIKA, ZEMĚ PROTIKLADŮ

Modlitba

Pane Ježíši Kriste,

ty jsi se svou matkou nalezl úkryt v Egyptě,
ty jsi prvorozený Boží, z Egypta povoláný.

Jako prvního z nás pohanů jsi povolal muže z Etiopie.
Požehnej, Pane, našim bratřím a sestrám v Africe,
kteří ti osvědčili věrnost v tolika souženích.

Ty jsi řekl ústy Šalomouna: „Kdo je ta,
jež vystupuje z pouště, opřena o svého milého?“

Dej nám obecenství s naší sestrou, církví v Africe,
připoj nás ke svým spravedlivým ve všech úhlech světa.

Amen

Modlitba Tomáše Pavelky, foto Jana Škubalová (vesnické panorama, Mali)

Ora et labora

Jižní Súdán v roce jedna

Před získáním nezávislosti byl Súdán součástí Egypta pod britským protektorátem. Britové soustředili svůj zájem na muslimský arabský severní Súdán, jehož obyvatelé pokládali za civilizovanější. Jižní Súdán, obývaný animistickými černochoy na úrovni doby kamenné, prakticky ponechali misionářům, jejichž činnost jinak ve svých koloniích příliš rádi neviděli.

O nás bez nás

Jako v jiných afrických zemích, i v Súdánu provázely dekolonizaci v padesátých letech minulého století dvě protichůdné zničující tendence: ztráta vůle vzít na sebe odpovědnost za správu země a zároveň touha zachovat si v bývalé kolonii vliv. Arabský sever tradičně panoval nad černošským jihem – pro muslimské obchodníky s otroky byl „kafirský“, animistický jih tradičním „lovištěm“. I přes to, že se britské správě v době jejího mandátu celkem dařilo obchod s otroky potlačovat, měl sklon „bílých“ Arabů ze severu pohlížet na „černé“ obyvatelé jihu jako na rozené otroky příliš hluboké náboženské i kulturní kořeny.

Pro Brity byli přirozeným partnerem „civilizovanější“ Arabové, zástupci jihu nebyli k jednání o nezávislosti ani přizváni. Už v nově ustaveném parlamentu měl nyní již převážně křesťanský jih nižší zastoupení (pouhých šest z osmi set pozic), proti čemuž se bouřil. Vláda v Chartúmu se rozhodla nepoddajný jih podrobit tím, že utne jeho předpokládanou „duchovní hlavu“ – ze země byli vyhoštěni všichni evropští misionáři a duchovní. Bez evropského duchovenstva, soudil Chartúm, nebudou negramotní černoši schopni čelit chystané islamizaci.

Oproti všemu očekávání však byla církev v jižním Súdánu schopna přežít jen s narychlo ordinovaným, často negramotným domorodým duchovenstvem. Duchovní soběstačnost byla jednou ze sil, které umožnily kmenům jižního Súdánu vzdorovat nemilosrdné islamizační válce, trvající s přestávkami padesát let. V podstatě jakákoliv stavba na jihu země se stala terčem

leteckého bombardování, po němž následovaly nájezdy polovojenských milic, vraždění, znásilňování a odvlékání do otroctví, jehož dlouhá tradice na severu ožila a trvá dodnes.

Lukem a kopím

Po nutném úvodu dejme již slovo Barnardu Balmoiovi, anglikánskému biskupovi z Toritu, který byl letos v únoru hostem pastorální konference ústeckého seniorátu a sborů v Chomutově a Lounech. Padl zde také dotaz, zda měl odpor Jihosúdanců nějakou zahraniční podporu; úžeji – odkud vzali zbraně.

„Neměli jsme v podstatě žádnou podporu ze zahraničí. Zpočátku jsme bojovali jen luky a ko-

Církev má respekt; už v době povstání měla většina jednotek svého kaplana, jehož úkolem kromě duchovní péče o vojáky byla zejména humanitární práce v týlu – budování kostelů, škol a zdravotní pomoc.

pími, které umíme vyrábět,“ odpovídá B. Balmoi. „Ale podívejte se na tuto fotografii. Tráva, kterou na ní vidíte, má kolem dvou metrů, a to je teprve březen. V létě má metrů pět. Když se v ní nebo v místních lesích pohybujete, přestávají být pro protivníka letadla nebo tanky výhodou. Obvyčně jsme měli na stromě hlídku, která ohlásila počet vozů blížícího se konvoje. Naši bojovníci se rozešli podle toho. Klíčové pak bylo trefit šípem řidiče prvního nákladáku, které v horku jezdily s otevřenými okny. Vůz se na špatné cestě obvykle převrátil a hned za ním i další v konvoji. Pak se naši bojovníci vrhli na dezorientované vojáky pod plachatmi převržených nákladáků – a měli jsme první útočné pušky. Tímto systémem jsme se někdy dopravovali až k obrněným vozům. To, že jsme v posledních letech získali schopnost sestřelovat severosúdánská letadla, byl zlom, který nám nakonec přinesl nezávislost.

Ptáte-li se na zahraniční podporu, pokud je mi známo, jediná země, která nám nakonec ►

(tajně) pomáhala, byl Izrael. O samotném nezávislém Jižním Súdánu se teď v muslimském světě mluví jako o druhém Izraeli a nenávisť k němu je téměř stejně silná.“

Při lounském setkání nám bratr biskup ukázal mnoho fotografií vraků vojenské techniky v krajině. „Tohle jistě poznáváte?“ zeptal se posluchačů. „MiG 21, T-55, Mi 24,“ ozývali se ti z publika, co byli na vojně nebo prostě poznali hlavní vývozní artikl bývalých zemí RVHP. Východní blok vyzbrojoval muslimský sever do roztržky v roce 1977. Od té doby až po současnost je to celkem samozřejmě Čína, která má svůj zájem na zdrojích ropy v pohraničních oblastech, jakož i na surovinách v celé Africe a nemá ve zvyku obtěžovat se nějakými morálními otázkami.

Moc meče a moc ducha

Převážná část setkání však byla věnována otázkám Jižního Súdánu, který získal referendem v roce 2011 nezávislost. Církev zde zajišťuje v podstatě všechny funkce, které obvykle připadají státu – vzdělání, zdravotnictví, školství, komunitní život, řešení konfliktů, a dokonce i ochranu přírody. Súdánští politici, většinou vojáci povstalecké armády (ovšem demokraticky zvolení!), jsou si vědomi, že bez církve je jakákoliv mírová správa země prakticky nemožná. Církev má u nich velký respekt; už v době povstání měla většina jednotek svého kaplana, jehož úkolem byla kromě duchovní péče o vojáky zejména humanitární práce v týlu – budování kostelů, škol a zdravotní pomoc.

Slovo církve tak má velkou váhu. Církev upozorňuje na zkorumpované státní zaměstnance, což často vede k jejich vyšetřování a odvolání. Zejména ale řeší meziklanové konflikty, na které je pro nás nepředstavitelně syrový život v Jižním Súdánu velmi bohatý. „Vesničané mají po staletí ve zvyku krást si krávy. Po tom následuje odvěta, která se často neobejde bez obětí na životech. Je to něco v naší kultuře, co je prostě špatně. Na řešení těchto konfliktů máme ekumenický tým. Dostaneme zprávu, že armáda se chystá proti vesnici, která napadla jinou vesnici. Spěcháme na místo. Promluvíme s velitelem, který drží ves v obklíčení a chystá se k akci. „Nemůžete je pobít, dáme vás za to do klatby.“ – „Tak co mám s nimi dělat, reverende?“ – „Nechte to na nás.“ Ekumenický tým pak pod hrozbou církevních trestů dotlačí zástupce znesvářených vesnic k mírovému narovnání. Církev se snaží dovést jednotlivé klany k řešení sporů soudní cestou – soudy prý fungují celkem dobře.

Modli se a pracuj

Při vyprávění bratra biskupa jsme si nemohli nevzpomenout na Evropu temného středověku, kdy církev, představující v podstatě jako jediná občanskou společnost, pomocí „Božích mírů“ celkem účinně mírnila konflikty a zprostředkovala domluvu znesvářených stran.

Podobnost však zde nekončí. Když jsme se na pastorálce bratra biskupa zeptali, co jejich země potřebuje nejvíce (a mezi shromážděnými už šumělo trochu nepatřičně pobavené „peníze“), odpověděl B. Balmoi: „Na prvním místě teologii.

Potřebujeme duchovní, kteří by dovedli dát odpověď i vzdělanému člověku, kteří znají dějiny křesťanství, kteří znají třeba ty noty, co vidím tady ve vašem zpěvníku. Kteří by měli na to učit další. Potřebujeme někoho, kdo by od vás přijel a vyučil naši první akademickou generaci aspoň na úroveň bakalářů. A to na místě – protože naši studenti, posláni do zahraničí, se obvykle nevrátí. Náš vzdělávací institut hodláme postavit v podhorské oblasti, kde je celý rok 25°C, aby to pro vás bělochy bylo snesitelné.“ (Detailní biskupův plán nápadně připomínal systém středověké univerzity.)

„Na druhém místě potřebujeme zemědělské vzdělání. Země dává sklizeň dvakrát do roka, jenže nikdo z nás ji neumí obdělávat, protože jsme už padesát let ve válce. Samozřejmě potřebujeme angličtinu, základní medicínské znalosti, manažerské dovednosti; aktuální je teď také lesnictví a ochrana přírody, abychom si nevykáceli lesy, kvůli kterým by sem jednou mohli jezdit turisté. Ale na prvním místě je teologie, tu Jižní Súdán potřebuje nejvíc.“

Čtverečkovaný papír

Shodli jsme se potom, že bratr Balmoi má věc dobře promyšlenou. V zemi, kde není čím nasytit tisíce uprchlíků, které cestující biskup potkává doslova pod každým větším stromem, je to první, co jde lidem třeba nabídnout, útěcha v Bohu. Zhlédli jsme video, kde sbor tančících

sirotků zpíval „nevadí, že mám hlad, že nemám otce a matku, protože Ježíš je se mnou“ – a věřte, neznělo to falešně.

Přítom církve v Súdánu se nepropadá nějakému fatalismu. U biskupovy chýše trčí z pole internetový satelit, a tak je možné využít mnoha vzdělávacích materiálů na internetu. Kazatelé putují na kolech po vsích, na zádech plátno, které se přitluče na strom a dataprojektorem se na ně promítají z notebooku písmena, anglická slovíčka apod. Dojem na nás udělala tabulka rozpisu prací

Súdánští anglikáni by pro nás mohli být dobrými partnery. Když si z jejich bohoslužeb odmyslíme tam-tam (a plný kostel), je to vlastně celkem podobné.

z jedné farnosti; úkol: vykopat septik. Násrtoje: dvě motyky, čtyři lopaty. Udělá: ten a ten. Začátek práce: datum. Konec práce: datum. Zodpovídá: jméno.

Závěrem soudím, že súdánští anglikáni by pro nás mohli být dobrými partnery. Když si z jejich bohoslužeb odmyslíme tam-tam (a plný kostel), je to vlastně celkem podobné. Stejně i ten pohled, že církev má nějaký úkol ve společnosti, a že se proto neobejde bez vzdělání a bez tabulek na čtverečkováném papíru, kde je napsáno od kdy do kdy. Víím, že plány na africké dobrodružství se těžko objasňují rodině; přesto doufám, že mise bratra biskupa v ČR nakonec přinese nějaké plody. Když tak mám jeho e-mail i číslo účtu.

Tomáš Pavelka

Kdo navštíví jednou Afriku, musí se tam pořád vracet

Rok v salesiánském středisku pro děti z ulice

Markéta Lengálová bydlí ve Velkých Hostěrádkách, malé dědince na jihu Moravy. Je jí 22 let, pochází z katolické rodiny a do Afriky odjela po maturitě na brněnském gymnáziu Matyáše Lercha. Po návratu se teď chystá studovat medicínu.

Jak jste se stala dobrovolnicí?

Když člověk chce, stane se dobrovolníkem snadno a rychle. Věděla jsem, že po maturitě nechci jít rovnou na vysokou, a začala jsem hledat alternativy – a jednou z nich byl i rok dobrovolné práce v zahraničí.

S jakou organizací jste se dostala do Afriky? Proč zrovna s ní?

Když jsem se rozhodla, že chci odjet někam jako dobrovolník, začala jsem se rozhlížet, s jakou organizací by to bylo možné. Většina organizací ale hledala vystudované odborníky – mladá holka čerstvě po maturitě pro ně nebyla moc perspektivní. Potom jsem ale narazila na Salesiánskou asociaci dona Bosca (SADBA), která vysílá dobrovolníky do různých salesiánských středisek všude po světě. Ve většině z nich pracují dobrovolníci s dětmi – což je také náplň práce salesiánů.

Co jste v Africe dělala? Jak dlouho jste tam byla?

V Africe, konkrétně v Demokratické republice Kongo, jsem strávila jeden školní rok. Pracovala jsem ve městě Lubumbashi v jednom ze salesiánských středisek pro děti z ulice. Součástí centra je škola, kde jsem učila a doučovala, a internát pro kluky, takový dětský domov. Tam jsem byla nečím mezi vychovatelkou, starší sestrou a mámou pro děti bez rodiny.

Co jazyková bariéra, předsudky, nemoci?

Odjízďela jsem naštěstí dobře jazykově vybavená. V Kongu je oficiálním jazykem francouzština a já jsem absolvovala bilingvní francouzskou sekci

gymnázia. Ne všechny děti ale francouzsky uměly, takže jsem se učila i místní jazyk, svahilštinu.

S předsudky jsem se moc nesetkala. Snad jediné s tím, který souvisí se špatnou pověstí Konga v našich končinách – že totiž v Kongu zuří válečný konflikt a hned po překročení hranic mě pravděpo-

dobně někdo propíchně rezavým nožem. Je pravda, že v Kongu existují oblasti, kde není bezpečno a kde konflikty stále probíhají. Netýká se to ale zdaleka celé země a já jsem odjízďela do oblasti bezpečné.

Navzdory všem preventivním opatřením se mi ale nevyhnuly africké nemoci. Naštěstí o mě bylo dobře postaráno, v centru jsme měli malou nemocnici pro kluky a pracovníky centra.

Čeho jste za ten rok dosáhla?

Naplnily se vaše představy?

Do Konga jsem neodjízďela s představou, že jedu dosáhnout něčeho hmatatelného. To nejdůležitější, čeho jsem dosáhla, bylo, že jsem rok byla součástí rodiny kluků, kteří normální rodinu nemají. Že jsem několika z nich pomohla se něco naučit ve škole, aby se mohli vzdělávat dál, mohli se vyučit řemeslu a nakonec se dokázat uživit sami.

Co bylo pro vás největší odměnou?

Radost dětí. Ta zabírá na všechny chmury. A taky radost mých spolupracovníků z toho, že tam jsem s nimi. To bylo tak nějak vzájemné.

Co bylo pro vás nejtěžší?

Nejtěžší bylo vrátit se zpátky!

Obohatil vás pobyt v Africe? Čím nejvíce?

Určitě. Když je člověk takhle vytržen ze svého prostředí, které ho formuje a které vlastně nikdy neopustil, je to takové setkání se sebou samým. Člověk o sobě zjistí spoustu věcí – některé ho zklamou, některé zase potěší. Pro mě to byla určitě velká lekce dospělosti. Na opačné polokouli sama

mezi černoušky a cizími lidmi jsem najednou měla spoluvychovávat osmdesát kluků, kteří u nás na internátu trvale bydleli. Sotva jsem sama opustila školní lavice, a najednou jsem měla učit. Byla to velká výzva. Spoustu věcí jsem se učila za pochodu. Důležité na tom ale bylo, že kluci byli rádi, už jenom že tam s nimi prostě jsem.

Jaké máte plány do budoucna?

Na konci června se chystám vrátit zpátky do Konga. Tentokrát ale jen na dva měsíce, chtěla bych s kluky strávit letní prázdniny a potom se vrátit a začít studovat. Dál zatím moje plány nesahají, ale říká se, že když někdo navštíví jednu Afriku, musí se tam pořád vracet.

Ptala se Daniela Ženatá

MOTTO: AFRICKÝ DĚTI DÁL MAJÍ HLAD A JÁ NEVÍM CO S TÍM...

Chovat se jako bližní

Efektivita sbírek

Diakonie ČCE – Středisko humanitární a rozvojové pomoci má vše podstatné ve svém názvu. V Etiopii pracuje od roku 2008. Spolupracuje s Diakonií Etiopické evangelické církve na projektech podporujících drobné živnosti etiopských žen. Takto působí ve dvou oblastech na severu a jihu Etiopie. Příjemkyně pomoci jsou extrémně chudé ženy s dětmi, obvykle vdovy. Sociální pracovníci partnerské etiopské diakonie nejprve pomohou ženám se rozhodnout, jak by mohly drobně hospodařit. Poté pro ně uspořádají kurz základních ekonomických dovedností a pomohou jim nastartovat drobnou živnost. Tato pomoc je zásadně jednorázová. Slouží k tomu, aby se žena naučila o své děti postarat sama.

„Naším záměrem je stavět lidi na nohy,“ říká ředitel střediska Jan Dus. „Zdůrazňujeme, že podporou nesmí vznikat závislost. Péče, která trvá roky, podvazuje kreativitu a samostatnost místních lidí a ve svém důsledku jim ubližuje. Je-li možno, musí být pravá podpora krátká a in- ▶

tenzivní. Jejím cílem je pomoci lidem rozvinout vlastní schopnosti.“

Nepřetaví se část sbírek v poplatky za organizaci a byrokracii? „Jistěže přetaví. Rozvojovky poskytují spoluobčanům službu. Umožňujeme vám darovat peníze takovým příjemcům a za takových podmínek, aby měl váš dar smysl. Kdyby nás nebylo, nezbývalo by těm z vás, kdo chcete podpořit potřebné, než abyste svůj dar do Afriky dovezli sami a sami si zkontrolovali, že byl řádně užit. Nemůžete očekávat, že práce, kterou pro vás děláme, s sebou nenese žádné náklady,“ pokračuje Dus. To podstatné je, aby pomoc fungovala hospodárně a bylo průhledné financování. Zásadní je, aby dárci vždy věděli, jaká část jeho daru půjde na organizační náklady. Zajímalo nás, jak jsou tyto náklady přibližně vysoké. Středisko si na své výdaje nechává 5 % prostředků shromážděných sbírkou. Vše ostatní jde do Afriky. Od února do konce května se podařilo vybrat 658 456 Kč. Z této částky středisko užije 32 922 na pokrytí svých nákladů. Do Etiopie odesílá 625 534 Kč.

Jak se k pomoci potřební lidé dostanou? Na to ředitel střediska odpovídá: „Do našeho programu vybíráme příjemce v průhledném procesu, při němž Diakonie úzce spolupracuje s místními samosprávami. Měřítkem je extrémní chudoba. Oslovujeme rodiny, které se pohybují na hranici přežití. Cílem našeho programu je, aby se dostaly na úroveň svých chudých sousedů. Tedy naše ženy budou i v budoucnu chudé, ale jim a jejich dětem nebude hrozit smrt hladem. Lidé, kterým Diakonie pomohla, dříve živořili, nyní žijí. Chudě, ale žijí. Když přednášíme o své práci, vyprávíme příběhy konkrétních lidí. Z nich je patrné, jakou změnu přinesla pomoc do jejich životů.“

Proč pomáhá Diakonie, celá církev a v ní mnoho jednotlivců tak vzdáleným potřebným? „Protože to považujeme za poslání církve. Na otázku, kdo je můj bližní, odpověděl Ježíš protiotázkou, zachoval ses jako bližní? Žijeme ve složitém, velkém světě. To z nás však nesnímá naši odpovědnost, naopak, umocňuje ji to,“ uzavírá své pohnutky Dus.

DaZ (foto Jana Škubalová)

EFEKTIVITA POMOCI

Adopce na dálku

Děti se učí myslet na druhé a podílejí se na pomoci

Adopce na dálku je mnoha čtenářům jistě známá. Hodně sborů i jednotlivců z naší církve se do této formy pomoci také zapojuje. Někdo má možná „svého“ černouška v Africe, my jsme se blíže podívali na pomoc indické dívce, kterou organizují v Novém Městě na Moravě.

„Pro Adopci na dálku jsme se ve sboru rozhodli na podzim 2006. Od té doby podporujeme indickou dívku Ashwiju, které bude koncem letošního roku patnáct let. Nápad vznikl v prostředí nedělní školy, kde děti mívají vlastní nedělní sbírku – chtěli jsme, aby věděly, na co a proč přispívají – a osvědčilo se to. Celoroční dětské nedělní sbírky tvoří asi polovinu potřebné částky, tu druhou obvykle dáváme z výtežku ad-

ventního dobročinného jarmarku, který ve sboru pořádáme," zasvěcuje mě na úvod Ruth Šormová, manželka faráře, která se ve sborové práci angažuje na mnoha frontách.

Jak je to s kontaktem, když adoptované dítě žije tak daleko? Sbor udržuje občasný písemný kontakt – Ashwije jde dopis většinou dvakrát za rok a také od ní přicházejí dopisy, zpravidla na jaře a na podzim. „Jednou za rok přijde kromě dopisu ještě zpráva z Ashwijiny školy, z níž se dozvídáme jednak o jejím prospěchu a také o širších souvislostech projektu Adopce na dálku v tamní škole a komunitě," doplňuje Ruth.

Co se týká efektivity, zdá se tahle forma pomoci adresná a účinná. „Máme důvěru v Charitu, která projekt koordinuje, a líbí se nám, že

víme, co se konkrétně z darovaných prostředků financuje. Je to školní uniforma, učebnice, sešity a pomůcky přímo pro konkrétní dítě," vysvětluje Ruth. Z vybraných peněz se platí i různé podpůrné programy, které pomáhají místním obyvatelům vzdělávat se, hospodařit, podporují jejich samostatnost a vlastní aktivitu.

Co to přináší sboru a jeho členům? K tomu Ruth Šormová dodává: „Přesah, vědomí, že svět nekončí za naším prahem. Důležité poznání, že i když na všechny problémy nestačíme, máme reálnou možnost něco měnit. Důležité je to také pro děti ve sboru, tenhle projekt je pro ně nástrojem, jak se naučit myslet na druhé a příležitostí zažít, že i ony samy se mohou na pomoci podílet.“

DaZ

ROZHOVOR S MARTINEM HRUBEŠEM

O hrdých dětech krále Šalomouna

Rozvojová spolupráce v zemích tzv. třetího světa

Martin Hrubeš je zaměstnanec Ministerstva životního prostředí ČR, ordinovaný presbyter a kurátor sboru v Praze-Horních Počernicích. Spolupracuje s Českou rozvojovou agenturou na projektech rozvojové spolupráce v zemích tzv. třetího světa. Byl několikrát v Mongolsku, Nikaragui a dobře zná i Etiopii – zemi krále Šalomouna. Jako hudebník má velmi rád i skupinu Afričanů a pro africkou hudbu nadšených Čechů Nsango malam.

Martine, aktivně se podílíš na rozvojové pomoci České republiky zemím tzv. třetího světa. Můžeš tento projekt představit?

Musím tě opravit – správně se nyní říká rozvojová spolupráce, už ne pomoc.

Neměli bychom si ji plést s humanitární pomocí. Podle litery této koncepce chce ČR pomáhat v chudých zemích snižovat chudobu, počet hla-

dovějících, vést k samostatnému rozvoji. V praxi to znamená zajišťování přístupu k pitné vodě, investice do veřejně prospěšných staveb, například nemocnice, čistírny odpadních vod, školy, zpracování ekologických auditů i technických opatření, pomoc v zemědělském hospodaření a mnoho dalších sfér činností. Patří sem i poskytování stipendií studentům z těchto zemí na českých vysokých školách.

Do jakých zemí jde z Česka rozvojová pomoc?

V současnosti jsou programovými zeměmi české rozvojové spolupráce Mongolsko, Etiopie, Moldavsko, Bosna a Hercegovina a Afghánistán. Tam jde většina projektů a peněz. O stupeň níže jsou tzv. projektové země, v nichž jsou realizovány jen jednotlivé projekty. Pak je několik zemí, kde pouze dobíhají dříve započaté projekty, ale s další spoluprací se už nepočítá. Mezi těmito posledními jsou bohužel i dvě země africké – Angola a Zambie. ►

Jak finančně náročné jsou tyto projekty? Jaké procento HDP je určeno na tuto pomoc? Omezily nějak tuto pomoc škrtly ve státním rozpočtu?

To je velmi různé. Projekty zadávané Českou rozvojovou agenturou v Praze se pohybují od necelého milionu až do prvních desítek milionů korun. Zastupitelské úřady mohou provádět tzv. malé projekty (cca do 400 tisíc Kč). Reálně je na rozvojovou spolupráci věnováno asi 0,1 % hrubého domácího produktu, což je podstatně méně, než k čemu se ČR zavázala. Toto nedostatečné financování však nesouvisí se škrtly za současného ministra financí. Je staršího data a je výrazem neochoty pomáhat, je to obyčejná chamtivost na státní úrovni, aby naše peníze zůstaly nám.

V dílně pro dívky, Bahir Dar, Etiopie

Jak se na pomoci podílí vaše pracoviště?

Všechny aktivity rozvojové spolupráce jsou od roku 2008 postupně převáděny do tehdy založené České rozvojové agentury (ČRA). Moje pracoviště, v nejširším smyslu je to Ministerstvo životního prostředí ČR, se na ní již nepodílí vůbec. Spolupracuji s ČRA jako nezávislý expert.

Tématem tohoto čísla Českého Bratra je zaměřeno na Afriku. Co proto tebe znamená tento kontinent? Dokážeš jej krátce charakterizovat?

Nedokážu. Byl jsem krátce v několika afrických zemích a to na charakteristiku kontinentu nestačí. Relativně lépe znám jen Etiopii, ale co o ní stručně říct? Snad jen to, že jako jediná africká země nebyla nikdy evropskou kolonií (nepočítám-li asi dvacet let mezi válkami, kdy se o kolonizaci pokusili Italové). Jde o hornatou zemi, kterou

prochází Východoafrický prolom – jedna z největších geologických struktur na Zemi. Je to mladá příkopová propadlina s řadou jezer a termálních pramenů – dno příkopu leží asi 1 000 až 1 700 m nad mořem.

V Etiopii jsou desítky sopek, mnohé z nich aktivní. Addis Abeba leží ve výšce zhruba 2 600 m nad mořem, původní královský hrad, kde sídlil král, se nachází nad městem ve výšce přes 3 000 m. Královně tam prý však bylo zima, tak přenesli sídlo níže – a vzniklo dnešní hlavní město. Na severu země povrch klesá hluboko pod hladinu Mrtvého moře do žhavé Afarské prolákliny. Po Mrtvém moři je to nejhlubší propadlina na pevnině. Etiopie nemá přístup k moři, připravila ji o něj separatistická Eritrea.

Je těžké přiblížit sedmdesát milionů lidí, příslušníků desítek národů a jazyků. Jsou uvyklí chudobě, tvrdé práci a čekání na déšť. Jsou hrdí na svou dlouhou křesťanskou tradici, kterou odvozují již od krále Šalomouna. Muslimové jsou tu spíše nenápadní, za ně tiše, leč nepřehlédnutelně promlouvají početné zářivě nové mešity i v nejzapadlejších koutech venkova.

Kromě zaměstnání působíš i jako kurátor sboru v Horních Počernicích. Co může Afrika znamenat pro českého evangelíka?

Nevim, těžko hledat spojitost. Etiopané jsou zbožní (včetně tzv. jižních národů, které zůstaly animistické). Tradiční je Etiopská pravoslavná církev, blízká egyptským Koptům. Protestanté se shlukují v menších, více méně charismaticky se projevujících kroužcích. Celkově jich je asi dost, jenže „českému evangelíkovi“ nejsou moc blízcí. Původní africká náboženství jsou spíše okrajová.

Vím, že jste ve sboru nedávno měli přednášku koordinátorky humanitární pomoci Diakonie pro Afriku a několikrát i vystoupení černošské skupiny Nsango malamú. S jakým ohlasem se setkaly tyto akce mezi členy sboru?

Vždy byly hojně navštíveny, byl o ně zájem. Výjimečná byla beseda se sestrou Evou Grollovou, vyplynula ze zájmu, který vyvolal projekt Diakonie ČCE v Etiopii.

Nsango malamú je něco jiného – skupina Afričanů a pro jejich hudbu nadšených Čechů. Jejich zpěv, hudba a bubnování je službou lidem a Bohu. V Čechách, nota bene na církevní půdě je to zjev neobyčejný a krásný. Škoda, že dva hlavní aktéři odjeli zřejmě natrvalo do zahraničí.

Ptal se Jan Kirschner

OTÁZKA NA TĚLO

Co vás láká na Africe?

Tomáš Pavelka, farář

Že se tam najdou země, kde do kostela chodí skoro každý. Že lidé vnějšně i vnitřně úplně odlišní, tisíce kilometrů vzdálení, mají stejnou víru jako já. Samozřejmě vím o tom, že realita je složitější; přesto v Africe jako mnohdy středověký člověk hledám „království kněze Jana“. Je to země dobrodružných snů i noční můra, Conradovo *Srdce temnoty*. Láká mě tedy dobrodružství.

Lenka a Wolfgang Schmidtovi,
humanitární pracovníci v Africe

Velká potřeba fyzické pomoci. Podle našeho názoru potřebuje většina Afriky pomoc zvenku. Pro obyčejné lidi je těžké vůbec přežít kvůli korupci a tomu, jak jsou tam věci nastaveny a jak fungují. Po létech života v Africe jsme došli k názoru, že aby se tento začarovaný kruh dal rozetnout, musí být umožněno vzdělání všem a zdarma. Školy se tu totiž normálně platí.

Jana Škubalová, pracovnice střediska humanitární a rozvojové pomoci Diakonie ČCE
Její pestrost, barevnost a odvaha být sama sebou. To, že v každé zemi najdete lidi různých kultur, náboženství a zvyků. Lidé, kteří žijí mnohem jednodušeji než my a přitom plně. Každodenní radost v očích dětí a na tvářích žen i starců. Odvaha nevzdat to a stále znovu hledat cestu vpřed. Novátorské myšlení v každodenním životě – schopnost si poradit. Plnější vnímání života, prostoru a času.

Petr Raus, televizní redaktor
Pozoruhodná příroda, staré kultury, ale také potřeba misie a pomoci. Subsaharská Afrika je evangeliu otevřená, potřebuje však pomoc se vzděláváním; zejména biblickým, ale nejen.

Stejně tak je potřebné učit moderní metody zemědělství či zdravotnictví.

Miloš Hübner, senior

Pro mě je to světadíl, kde tuším za současným tradičním životem a společenským neklidem hloubku historie; tisíciletí egyptského státu, řadu biblických dějů, oblast nejstarší křesťanské misie. Zároveň si jako varovné znamení připomínám vytlačení afrického křesťanství islámem ani sedm set let existence nějakého duchovního útvaru mu nezaručuje věčnost.

Pastevci ovčích stád, Idiely Na, Mali

Ilona Mužátková, ekoložka

Myslím, že Afrika je kontinent jiné perspektivy, jiných souvislostí mezi běžnými pojmy. Lákala by mě, protože bych tam musela věcem porozumět nějak nově. Bylo by ale nutné tam strávit hodně času a žít přirozeně v místních podmínkách a k tomu nemám odvahy.

SYNODNÍ RADA

Na zasedáních 22. 5. a 5. 6. 2012 projednala synodní rada 49 titulů. Z nich vybíráme:

Vyznání a život církve

Synodní rada přijala upravenou pracovní verzi stanoviska k obnově mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze a souhlasí s tím, aby synodní senior seznámil s tímto stanoviskem církve Ekumenické rady církví a přizval je k této iniciativě.

Sbory a pracovníci

Synodní rada doporučuje sborům Hustopeče a Nikolčice kompenzovat nedopatřením vzniklé finanční ztráty jáhenky Kateřiny Rybárikové. Správná výše pracovního úvazku je 66 procent.

SR potvrdila volbu faráře Michala Vogla za kazatele v Uherském Hradišti na plný pracovní úvazek a Vojena Syrovátky za faráře ve Vilémově u Golčova Jeníkova na úvazek poloviční. SR si váží ochoty Miloslavy Hofmanové i nadále podle potřeby sloužit v církvi a souhlasí se zachováním způsobilosti k ordinované službě farářky, i když po skončené rodičovské dovolené hodláz rodinných důvodů ukončit pracovní poměr.

Synodní rada vzala na vědomí zprávu o průběhu zkoušky presbyterů Miroslava Zelinky a Martina Hrubeše a presbyterky Dagmar Férové. Udělila všem třem osvědčení o způsobilosti k ordinované službě presbytera, na základě kterého mohou požádat o staovení termínu ordinace.

Fakulta a bohoslovci

Studentky bohosloví Alžběta Hanychová a Martina Lukešová vykonaly předepsanou praxi v Mariánských Lázních a v Poličce a podaly o nich synodní radě zprávu.

SR souhlasí s udělením stipendia ve výši 10 000 korun studentovi Michalu Pfannovi.

Vikariát

Komise pro vikariát a jáhenskou praxi navrhla rozmístění uchazečů. Synodní rada souhlasí s rozmístěním takto: Filip Ženatý – mentor Štěpán Hájek, Brno-Husovice; Otto Miklík – mentor Ondřej Titěra, Miroslav; Matěj Opočenský – mentor Tomáš Trusina, Benešov; Ondřej Zikmund – mentor Pavel Pokorný, Praha-Strašnice; Jana Hofmanová – mentorka Anna Lavická, Chrudim; Martina Lukešová – mentorka Hana Pfannová, Mělník; Dušan Ehmig – mentorka Daniela Brodská, Kladno.

Správa církve

Na vědomí vzala SR zprávy ze zasedání seniorátních výborů Pražského, Ústeckého, Poděbradského (2x), Východomoravského, a Moravskoslezského seniorátu. Rovněž na vědomí vzala SR zápisy z vizitací příslušných seniorátních výborů ve sborech v Horní Krupě, Libici nad Cidlinou a Českém Brodě.

Výchova

Sdružení evangelické mládeže v ČR informovalo synodní radu o své činnosti v roce 2011. Tato zpráva byla i součástí tisků pro synod ČCE.

SR vzala na vědomí rezignaci Ilony Ackermanové na členství v poradním odboru pro práci s laiky.

Hospodaření

Synodní rada souhlasí pro rok 2012 se slevou z nájemného divadla Kalich ve výši jednoho měsíčního nájmu.

O poskytnutí příspěvků z Fondu sociální a charitativní pomoci rozhodla SR takto:

Haiti: 17 120 Kč, Japonsko: 395 974 Kč prostřednictvím Diakonisches Werk EKD, Itálie: 150 000 Kč prostřednictvím Federace evangelických církví v Itálii. Sběrka

při úvodních a závěrečných bohoslužbách synodu byla určena na pomoc postiženým zemětřesením v Itálii.

Jeronymova jednota

SR souhlasí s poskytnutím půjčky 500 000 Kč na financování projektu v Přerově. Provádí se výměna střešní krytiny přerovského kostela a fary. Dotace z programu obnovy kulturních památek v Olomouckém kraji je smluvena na stejnou částku. Předpokládaná splatnost půjčky je do konce listopadu 2012.

Ekumena

Setkání vedoucích členských církví Luterského světového svazu v Ostravě se 10.–13. 5. zúčastnilo 80 delegátů. Na programu byla diskuse o regionálních otázkách, jeden den byl věnován diakonii, hovořilo se o strategii LSS na příštích pět let, v pátek večer se konala slavnostní bohoslužba, v neděli delegáti navštívili místní sbory. Byl připraven závěrečný dokument.

Štěpán Janča podal zprávu o svém pobytu na synodu ve Skotsku. Pavel Knorek a Jan Satke z ekumenického farářského dne v Selbitzu a Constance Šimonovská ze synodu saské církve v Drážďanech. Zprávy byly vzaty na vědomí.

Synodní rada schválila memorandum o spolupráci mezi ČCE a agenturou HelpTour při akcích kolem výročí mistra Jana Husa v tuzemsku i zahraničí. Rovněž souhlasí s uzavřením dohody o spolupráci se spolkem Studium in Israel e. V., který hodlá organizovat vysílání teoložek a teologů na studium na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě.

Evangelická akademie

Synodní rada jmenovala komisi pro výběrové řízení na pozici ředitele KEA Olomouc ve složení: Hana Svobodová – předsedkyně komise, Pavel Kašpar, Lydie Pospíšilová, Pavlína Mazačová, Pavel Glogar, Pavel Strašák a Martina Sklenářová. Výběrové řízení proběhlo 18. 6. 2012.

Různé

SR schválila příspěvek na recepci ekumenické poroty na Mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech ve výši 3 000 Kč. Na recepci delegovala Pavla Kašpara s manželkou a Evu Zdražilovou. **DaZ**

Profesor Jakub Trojan 85

Velká posluchárna Evangelické teologické fakulty UK (ETF) se 29. května zaplnila do posledního místečka. Sešli se přátelé, kolegové, studenti a další gratulanti, kteří vyslechli konvokační přednášku emeritního profesora fakulty Jakuba S. Trojana Moc jako problém. V této přednášce se vrátil k tématu moci, které jej provází celým životem, rozebral ji zejména z pohledu teologa a okořenil ohlédnutím za důležitými událostmi své pětáosmdesátileté životní cesty. „Nemám rád

mládež klesající pod negativismem šířeným sdělovacími prostředky. Práci se studenty jsem vždy bral jako výzvu,“ řekl v úvodu.

Od roku 1955 byl Jakub S. Trojan farářem nejprve v Kdyni na Šumavě a pak ve sboru v Neratovicích-Libiši. V šedesátých letech byl vůdčí osobností Nové orientace, která se stavěla kriticky ke komunistické vládě, později podepsal Chartu 77. V roce 1974 přijel o státní souhlas a nemohl dále vykonávat práci faráře. Živil se jako nekvalifikovaný dělník a později jako účetní. Po roce 1989 se vrátil na Evangelickou teologickou fakultu, kde přednášel hlavně sociální etiku a brzy byl jmenován profesorem. V letech 1990–1996 byl děkanem fakulty a velkou měrou zasadil o znovuzáchránění ETF do Karlovy univerzity a o přesun fakulty do nově pořízené budovy v Černé ulici.

Ve svých osmdesáti letech odešel oficiálně do důchodu, ale dále zůstává činný ve fakultních i univerzitních strukturách, píše knihy, je aktivním občanem ►

a také fanouškem pražské Slávie. V poslední době vyšly v nakladatelství Zdeněk Susa dva díly jeho vzpomínek *Rozhovory s pamětí*, které jsou svědectvím o pozoruhodných a často i značně dramatických událostech jeho života.

DaZ

JUBILANTI

V měsíci červenci 2012 slaví kulaté nebo půlkulaté narozeniny (od padesáti let výše) tito současní a bývalí pracovníci v církvi:

Jiří Weinfurter 50
Rudolf Borski 85
Pavel Smetana 75
Jaroslav Gregor 80
Marie Šreflová 85
Miroslav Německý 80
Pavel Prosek 75

ÚMRTÍ

Dne 17. května zemřel ve věku 88 let kazatel **Julius Beneš**. Naposledy působil ve sboru v Semtěši, přes dvacet důchodových let prožil v Chrudimi.

EVANGELICKÁ AKADEMIE

Konzervatoř Olomouc

Po odvolání ředitele Konzervatoře Evangelické akademie (KEA) v Olomouci Františky Fialy z funkce a následných protestních aktivitách studentů i pedagogického sboru se situace na škole zklidňuje. Každý zřizovatel jakékoli školy má ze zákona možnost jednou za šest let vyhlásit konkurz na ředitele školy, do něž se může přihlásit i ředitel stávající. Kvůli komunikačním bariérám na obou stranách se nedorozumění v Olomouci vyhrtilo. Během jednání synodu demonstrovali studenti formou hudebního happeningu před emauzským klášterem. Dvě zástupkyně Studentské rady KEA dostaly prostor objasnit své postoje a vedly rozhovor se synodály a synodní radou, v němž se vyjasnily mno-

hé dezinformace. Synodní senior znovu potvrdil, že synodní rada ČCE je a bude nadále zřizovatelem KEA a že jakékoli šíření informací o změně zřizovatele a omezení provozu školy je nepodložené, zlovolné a destabilizující. Vše potřebné ve školním roce 2011/12 včetně maturit a projektů bude řádně dokončeno pod vedením prozatímně jmenované ředitelky Simeony Zikmundové. Od 1. srpna nastoupí nový ředitel vzešlý z výběrového řízení.

Konzervatoř Evangelické akademie v Olomouci je jednou ze šesti škol zřizovaných Českobratrskou církví evangelickou. Od roku 2008 působí v Olomouci, kam se přestěhovala z Kroměříže. Nabízí přibližně dvacet hudebních oborů a studuje na ní stovka posluchačů.

DaZ

ZE SVĚTA

Bono předal Su Ťij cenu Amnesty

Dublin. Irský rocker Bono předal 18. června v Dublinu vůdkyni barské opozice Do Aun Schan Su Ťij prestižní cenu organizace na ochranu lidských práv Amnesty International. Oznámili to organizátoři koncertu, který se konal na počest barské političky.

čtk/DaZ

Z DOMOVA

Dobrá zpráva se šíří hrou na zvonky

Ocenění Zlínského kraje se dostalo osobnostem, které se významně podílejí na rozvoji kulturního či společenského života a na zachování tradic. Jednou ze tří oceněných byla v letošním roce farářka Wiera Jelínková z Ratiboře. Loni založila při farních sborech v Ratiboři a Kateřinicích soubor zvonkohry nazvaný Zvonky dobré zprávy. Soubor koncertuje při slavnostních příležitostech ve sborech i obcích v okolí.

DaZ

OZNÁMENÍ

Více než milion korun pro podporu práce lektorů ve školách.

F-nadace vyhlásila výběrové řízení na poskytnutí nadačních příspěvků pro podporu práce lektorů ve školách, jejichž programy umožňují lidem poznání a rozvoj křesťanských duchovních hodnot. Výběrové řízení probíhá ve spolupráci s Nadačí Mezinárodní potřeby.

Uzávěrka příjmu přihlášek na školní rok 2012/13 je 1. srpna 2012. Rozhodné je datum doručení do e-mailové schránky F-nadace. Pokud vás programy zaujaly a chtěli byste se jich zúčastnit z druhé strany – být spolu s námi dárci, kteří tyto aktivity podporují, prosím, kontaktujte nás.

F-nadace pokračuje v získávání prostředků pro podporu evangelizační služby Reinharda Bonnkeho.

Číslo účtu veřejné sbírky: 195 827 736/0600. Více najdete na www.f-nadace.cz

Pokud vás cokoliv o těchto programech zajímá, obraťte se na nás – rádi poskytneme bližší informace.

E-mail: f-nadace@f-nadace.cz (výběrové řízení) bonnke@f-nadace.cz (podpora služby Reinharda Bonnkeho). Tel. 605 264 446 (Jan Kuklínek).

Nabídka bydlení

Farní sbor ČCE v Suchdole nad Odrou nabízí od října byt 1+1 první kategorie, 51m² s nájmem 2 900 Kč, v prvním patře sborového domu v příjemném prostředí. Očekáváme aktivní zapojení do sborové práce.

Tel. 556 736 855, 556 736 283.

POZVÁNKA

Bohoslužebný prostor a umění

Zveme na výstavu Malíř, sochař a On

malíře Jana Brabence a sochaře Vítězslava Stoklasy.

Výstavu je možno zhlédnout v pražském kostele u Martina ve zdi v letních měsících od pondělí do soboty od 14 do 16 hodin a vždy také před bohoslužbami

a po nich. Vystavená díla obou umělců jsou vybrána s ohledem na prostor starobylého kostela, který slouží bohoslužbám – mezi obrazy převažují ty s biblickou tematikou a motivy kalichů, sochy jsou převážně pozor-

hodným moderním ztvárněním sochami andělů. „Všem je zřejmé, kdo je to On,“ zaznělo při vernisáži ve středu 6. června, „je to Ježíš Kristus, kterým do našeho světa přichází láska.“

CÍRKEV ŽIJE

foto: Josef Ženatý

O synodu, malých sborech i samofinancování církve

Druhé zasedání 33. synodu ČCE

Fanfáry žestového souboru Consonare vítaly v pražském kostele na Vinohradech účastníky zahajovacích bohoslužeb druhého zasedání 33. synodu ČCE.

„Vždyt tento svět trvá a žije proto, že je v něm církev, která má ještě něco za úkol. Bůh nám daroval tento svět a lidi kolem nás, abychom je zachránili. Nejsme o nic lepší ani chytřejší než oni. Přesto jim můžeme dodat naději a odvahu, i když ji sami často ztrácíme... Nevadí, že je nás málo... Často se dostáváme do situací, kdy mnohé, ne-li všechno záleží na tom, zda my a lidé kolem nás budou mít dost odvahy a naděje. Přitom si musíme zachovat chladnou hlavu a nepřeceňovat své síly. Jednat rozumně a přitom věřit Bohu, pro kterého nic není nemožné. Jsme na lodi, která se všelijak zmítá. A nejsme na ní sami.“ Tyto myšlenky zazněly v kázání předsedy synodu, faráře Jiřího Grubera. (Obr. 1)

Synodu se účastnilo sto poslanců a poradců, dvacet hostů z domácí a zahraniční ekumeny a pracovníci ústředí církve, kteří od rána do noci zajišťovali servis.

Podíl ČCE na jednání církvi a státu kladně zhodnotila v pozdravech hostů ministryně kultury Alena Hanáková a popřála jednání synodu inspiraci.

O ubývání členů v církvi hovořila Gerhild Herrgesellová, zemská kurátorka Evangelické církve v Rakousku, kde mají zkušenosti obdobné jako u nás. Řídí se heslem evangelizovat evangelicky. Zajímavý je způsob jejich misie: poutní cesta přes Alpy po stopách pašeráků Biblí z doby protireformace.

Z Wormsu přijel Ulrich Oelschläger, předseda synodu Evangelické církve v Hesensku-Nasavsku, která má s naší ČCE společnou reformační minulost. Téma letošního synodu – malé sbory – je aktuální také v jejich církvi, ročně jim ubude jedno procento členů. Církve se zabývá otázkou, jak sborům spravedlivě rozdělovat prostředky, má-li

například jeden sbor členů padesát, jiný sedm tisíc.

Po pozdravech hostů ze zahraniční ekumeny představil synodní senior Joel Ruml nově ordiňované členy církve.

Páteční zasedání synodu začalo stejně jako loni v Emauzích slibem poslanců.

Obr. 1

Poslanci schválili rozpočet povšechného sboru a sloučení sborů v Kadani a Chomutově pod názvem FS Chomutov. Poté začali diskutovat o třech stěžejních tématech letošního synodu: o dokumentu o sjednocení Evropy, o samofinancování církve a o malých sborech. (Obr. 2) ▶

Obr. 2

Prohlášení církve ke sjednocování Evropy

Miloš Hübner jako spoluautor dokumentu o sjednocení Evropy konstatoval, že jsme na křižovatce a je potřeba říci, kde stojíme. Teologická komise byla pro přijetí dokumentu vydaného synodní radou, ale jen jako stanoviska synodu a ne celé ČCE. (Dokument byl otištěn v ČB 5/2012.)

Nový církevní zákon

Druhým tématem tohoto synodu byl očekávaný zákon, kterým chce stát řešit budoucí financování církvi. Mimořádný synod v listopadu minulého roku vyjádřil souhlas s návrhem zákona, který by měl v budoucích třiceti letech církvím pomoci stát se nezávislymi na dotacích ze státního rozpočtu.

„Předpokládali jsme, že zákon bude v době konání synodu již schválen. Zatím se tak ale nestalo a jeho osud je nejistý. Církev však již nechce jen čekat, co jí bude nabídnuto. Smyslem návrhů je proto postupná příprava na větší míru samofinancování církve než dosud. Je-li to v našich možnostech, to není otázka pro ekonomy, ale pro naši víru, naději a obětavost,“ sdělil předseda synodu Jiří Gruber.

Jan Krupa vyjádřil přesvědčení, že je potřeba, abychom začali se samofinancováním, i když to bude těžké, ať něco dostaneme, nebo ne.

Předsednictvo synodu poděkovalo u příležitosti sedmdesátých narozenin předsedovi Jeronymovy jednoty Jiřímu Tomáškoví, který zůstává ve funkci i nadále.

Kardinál Duka na synodu

Čestným hostem synodu byl kardinál Dominik Duka. Rád přijal pozvání, pozdravil synodály nejen jménem České biskupské konference, ale i všech katolických sester a bratří. Podle něho zasedání probíhalo v časech napětí a nespokojenosti, kdy to jde ve státi i církvích z kopce. Naše víra se nebojí budoucnosti, ač nebude snadná. Každý úspěch je úspěchem obou církví, evangelíci nemají katolíky brát jako silnějšího bratra, ale pokračovat v důvěře. Je čas pro spolupráci v charitativní i v ekonomické solidaritě, nastávají nové podmínky, v nichž budou církve odkázány samy na sebe, odkládání na později není řešením. Jako církve jsme vyslali signál vůči společnosti v oblasti pastorační a evangelizační spolupráce (například při Noci kostelů), nejsme konkurenti ani nepřátelé, spojuje nás víra v našeho Pána. I do budoucna budeme spolupracovat v armádě, vězeňství, jako nemocniční kaplani, jako duchovní služba v záchranných systémech. Kardinál rovněž zavzpomínal na sousedství i spolupráci s evangelíky, s kterými mohl prožívat společenství víry. (Obr. 3)

Postavení a situace malých sborů

Problém „malých sborů“ vyrůstá z praxe, konkrétně z hmotných tlaků. Jde o existenci sborů, které svou velikostí, měřenou především finančním potenciálem, přestávají stačit na to, aby své působení (činnost, život) zajistily samostatně.

Církev má malých sborů víc než jednu třetinu. Podle výsledků průzkumu mezi seniorátními výbory jsou to sbory čítající do dvou set členů, v nichž na nedělní bohoslužby chodí méně než dvacet lidí a z dalších pravidelných aktivit v týdnu se koná většinou jen biblická hodina. Tyto sbory se často cítí ohroženy, a to především postupným ubýváním členů, nedostatkem finančních prostředků, ale i malou podporou celé církve. Některé malé sbory to již řešily sloučením se sborem sousedním, jinde dva malé sbory uzavřely unii a společně povolaly kazatele, jinde statečně pracují a věří, že si udrží samostatnost.

Petr Gallus byl toho mínění, že lepší by bylo vyjadřovat se o silnějším a slabším sboru a určit jej například podle aktivit. Miloš Dědič zase vyslovil názor, že měřítkem může být personální fond. Pavel Stolař prohlásil, že malé sbory neexistují, že jsou jen sbory, které se malé cítí nebo malé chtějí být.

Joel Ruml nabídl podněty z francouzské reformované církve, která je podle svých představitelů v situaci, kterou si sama nevybrala. Významnou

Obr. 3

roli tam hraje jednotlivec, brzdou je příliš tradiční přístup a církve se moc soustřeďuje na stavby a modlitebny. Nyní navrhuji institut potulných kazatelů. Příslušnost k menšinovým církvím ale nesou francouzští reformovaní s hrdostí.

Tomáš Pavelka se vyjádřil, že malé sbory nejsou v mimořádné, ale ve stále tísní. Eva Zadražilová přidala zkušenost z Jeronymovy jednoty: existují sbory téměř bez lidí, které však vlastní dva kostely a nechtějí se smířit s tím, že se kostel prodá. David Nečil definoval malý sbor jako ten, v němž chybí lidé na práci, na platby aj. Odpovědí je podle něho misie. Lze také uvažovat o alternativních modelech církevního společenství; můžeme se scházet po domech nebo v nafukovacím kostele.

Podle Jana Matějky jsme ve starém, přežitém modelu, musíme si najít priority a říct si, jaká církev má být. Radek Matuška se ptal, zda chceme mít církve v celé České republice. Neměli bychom mít Noc kostelů, ale Den kostelů.

Také Roman Mazur soudil, že celoteritoriální pokrytí sbory je přežitý model. Tam, kde nejsou lidé, je dobré napovědět a sbor zavřít.

Karel Šimr z malého sboru v Chrástu navrhl nepřemýšlet nad malostí, ale nad koncepcí, tedy nad tím, proč tu jako církve jsme. Uvedl příklad z Německa, kde mají kazatele seniorátního.

Radka Včelná se zamyslela nad tím, kdo malým sborům pomůže. Střední sbor má peníze i lidi, stačí málo, aby se situace ještě zlepšila, a v tom je největší potenciál a rezerva.

Míchal Kitta si kladl otázku, jak vyladit solidaritu, aby fungovala co nejlépe. Tam, kde síla sboru jako instituce slábne, stává se z něj kazatelská stanice, která pak zanikne. Iniciativně však může vzniknout duchovní život bez instituce.

Rozprava o majetkové náhradě

Nejstručněji se dá vyjádřit, že ČCE směřuje v dlouhodobé perspektivě k samofinancování nezávisle na tom, kdy k němu dojde. Naším úkolem je systematický přístup.

Synod přijal návrh následujícího usnesení:

1. Synod ukládá synodní radě, aby do 30. 9. 2012 poslala do sborů konkrétní otázky týkající se hospodářské soběstačnosti a obětavosti každého farního sboru v dlouhodobé perspektivě.

2. Synod ukládá farním sborům, aby do 30. 11. 2012 předaly odpovědi na tyto otázky synodní radě prostřednictvím seniorátních výborů.

3. Synod ukládá seniorátním výborům, aby na základě obdržených materiálů navrhly základní strategii vývoje seniorátu v podmínkách samofinancování, kterou do 31. 5. 2013 předloží sborům, aby ji mohly projednat konventy, a synodní radě.

4. Synod ukládá synodní radě, aby v případě, že bude schválen zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, zajistila vytvoření multiparametrického modelu či jiného vhodného nástroje pro kvalifikovaný odhad dlouhodobého vývoje církevních financí v závislosti na parametrech majetkového narovnání, obětavosti církve, personálním vývoji v ČCE a dalších směrodatných parametrech. ►

Volba studentského faráře

Jediným kandidátem byl Jan Štefan. Byl zvolen na 70% úvazek od 1. 7. 2012 do 30. 6. 2017, a na zbývajících 30% úvazek bude pracovat Ivo Mareš. (Obr. 4) Tato varianta se osvědčila již v uplynulém období. Synodálové přemýšleli, zda nedochází ke střetu zájmů, bude-li Jan Štefan jako profesor pastoračně pomáhat studentům, kteří u něho neuspěli u zkoušky. Objevila se i otázka, zda lze úvazek 1,7 plně zvládnout.

Obr. 4

Volba celocírkevního kazatele pro české sbory ve východní Evropě

Synod jako kazatele pro české sbory ve východní Evropě (tzv. potulného kazatele) na období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2015 opakovaně povolal Petra Brodského. Z důvodu úspor byl Petr Brodský zvolen jen na poloviční úvazek.

Konzervatoř Evangelické akademie

V rámci projednávání zprávy o Evangelické akademii se diskutovalo na téma Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci, kde byl

odvolán ředitel. Od nového školního roku bude na základě výběrového řízení jmenován ředitel nový. Pro zachování kontinuity školy je do té doby jmenována ředitelkou Simeona Zikmundová.

Po dobu synodu protestovali před areálem emauzského kláštera proti situaci na konzervatoři studenti, měli transparenty a hráli na různé hudební nástroje. Dvě zástupkyně studentů byly pozvány na uzavřené jednání synodu, kde tlumočily své názory a postoje ke stavu v konzervatoři. V rozhovoru ze strany členů Synodní rady ČCE i předsednictva a poslanců synodu zcela zřetelně zaznělo, že ČCE zůstává nadále zřizovatelem konzervatoře a nehodlá školu zrušit.

Rovněž jasný byl postoj celého synodu, že církev má jako zřizovatel právo rozhodovat o změnách ve škole a personálním obsazení místa ředitele.

Ostatní jednání 2. zasedání 33. synodu

Synod se mimo jiné zabýval supervizí kazatelů, rekreačními středisky povšechného sboru a změnami církevního zřízení a řádů.

Poslanci synodu v rámci projednávání agendy rekreačních středisek neschválili navržený prodej střediska Horský domov Herlíkovice. Efektivnější využití středisek je možné zajistit vytvořením kvalitních programů zaměřených nejen dovnitř církve, ale i mimo církevní společenství.

Synodní rada je rozhodnuta zřídit místo programového pracovníka s odpovědností za vyhledávání a vytváření nových programů ve všech střediscích. Programový pracovník bude součástí oddělení výchovy a vzdělávání ústřední církevní kanceláře. Funkce se zřizuje na dobu určitou, nejprve na dobu nejdéle 24 měsíců. Po uplynutí této doby bude vyhodnocena její účelnost a bude rozhodnuto o jejím eventuálním zrušení či pokračování.

Závěrem synodu byla schválena řada změn a upřesnění církevních řádů. Některé byly formální, jiné zásadnější. Mimo jiné byla schválena volba na dálku, která umožní volit faráře a staršovstvo i těm členům sboru, kteří jsou staří a nemocní a nemohou se shromážďení zúčastnit.

Závěrečné bohoslužby ve smíchovském kostele Na Doubkové

„...Člověk nikdy nebude vševědoucí a nebude nikdy autonomní. Vždy bude potřebovat lásku, uznání, útěchu a ochranu... Míváme někdy do-

jem, jako by ve víře šlo především o to vědět, co je a co není správné. Tu nás Ježíš učí: ve víře nejde na prvním místě o pravdu, nýbrž o důvěru a spolehnutí... Bůh nechce lidi tlačit do nějakého schématu, do soutěsek a nesvobod. Víra, důvěra má z nás udělat svobodné lidi. Lidé svobodní jsou ti, kteří mohou převzít odpovědnost. Odpovědnost za vlastní život, za bližního, za svět.

Svobodní lidé jsou ti, kdo se odvážně a odpovědně dokážou zasadit o lidský a spravedlivý svět. Svobodní lidé jsou lidé kritičtí. Vždyť je tolik zapotřebí, aby křesťané byli loajální, a přitom kriticky nesmiřitelní vůči všemu, co by se chtělo

stavět mezi lidi a Boha. Kritičtí také vůči státu a vůči národním a nacionalistickým zájmům... Kéž nám Pán Bůh daruje oči zřetelně vidoucí, otevřená srdce a jasné myšlenky, abychom jako křesťané s odvahou a radostí společně šli touto cestou.“ To jsou myšlenky z nedělního kázání hosta synodu Thomase Wipfa (ze Společenství protestantských církví v Evropě – GEKE), které uzavřelo 2. zasedání 33. synodu ČCE.

Příští zasedání synodu se bude konat od 30. 5. do 2. 6. 2013 v Praze.

Gabriela Fraňková Malinová

(foto Daniela Ženatá, Vladimír Zikmund a Tomáš Najbrt)

DISKUSE A UMĚNÍ

Vinohradský salon naděje

Ve čtvrtek 14. června se v prostorách vinohradského evangelického sboru konalo zajímavé setkání. Jeho organizátoři se ve snaze přispět ke zlepšení společenské atmosféry rozhodli, že se pokusí v návaznosti na naše obrozenské tradice vytvořit salon, v němž se umění bude snoubit s diskusí.

Úvodem klavírista Radoslav Kvapil promluvil o málo známé tváři Bedřicha Smetany, „hvězdy salonů“, a zahrál jeho klavírní skicu Macbeth a čarodějnice. Přiznám se, že takto „moderního“ Smetanu jsem slyšela poprvé.

Věcným jádrem večera byla diskuse na téma Církev v současné české společnosti v podání tří děkanů: bývalého děkana Katolické teologické fakulty UK Ludvíka Armbrustera, bývalého děkana Evangelické teologické fakulty UK Petra Pokorného a současného děkana téže fakulty Jindřicha Halamy. Každý z nich se k tématu ubíral jinou cestou, ale všechny byly zajímavé. Kéž bychom si z toho vzali ponaučení, že se můžeme jeden od druhého lišit, aniž by to znamenalo rozdělení.

Spáleniště, které se začíná zelenat

Profesor Armbruster vyšel ze své životní zkušenosti člověka, který vyrostl v „postkřesťanské rodině“, jako novic jezuitského řádu byl internován a posléze vypovězen z Československa a velkou část života pak působil jako profesor filozofie v Japonsku. Nikoli náhodou Japonsko bylo také jedním z jeho příměrů k naší situaci, možná stále ještě spíš budoucí než současné. Náboženství (ať šintoismus, nebo buddhismus) tam ve společnosti působí jako folklór: lidé chodí ze zvyku do chrámů – asi jako u nás na půlnoční –, ale náboženství se nevyučuje ani tam, ani ve škole, ani v rodině. Lidé nejsou ve vztahu k němu ani horcí, ani studení – je jim to jedno.

Neměli bychom však nad naším spáleništěm lomit rukama – tu a tam se něco přeče zelená. Tak jako Ježíš otevřel židovské náboženství všem národům a kulturám a dal svým učedníkům svobodu, aby hledali nové formy šíření evangelia, i my máme podle prof. Armbrustera opouštět to, co je dějinně podmíněné, a hledat v dnešní společnosti, nač můžeme ve svém zvěstování navázat. ▶

Kladu si otázku, zda jsme toho schopni. Jsme my, českobratrští evangelíci, kteří hlásáme zásadu *ecclesia semper reformanda*, schopni a ochotni odhodit tradici a tak jako první křesťané dát absolutní přednost hlásání evangelia dnešními prostředky?

Tajemství působení dobra

Podle profesora Pokorného je početní úbytek křesťanů projevem toho, že končí konstantinovské období, v němž se církev spojovala se světskou mocí. Křesťané si dnes musejí ve společnosti hledat alternativní prostor, být společenstvím, v němž platí jiné základní normy a hodnoty. Je nás sice jen špetka, ale tato špetka je tu pro všechny.

Kolaps tradičního křesťanství, konstatoval prof. Pokorný, je v něčem hlubší než statistika naznačuje. Je to kolaps tradiční podoby křesťanství: zatímco dříve byly členy církve ti, kteří neměli závažný důvod z ní vystoupit, dnes jsou v církvi jen ti, kteří mají závažný důvod zůstat.

Jistá naděje je v tom, že zároveň pomalu, ale setrvale přicházejí noví, vědomě rozhodnutí lidé. Zatím se to týká jen městského prostředí a vrstvy inteligence, ale třeba právě odtud pro naše křesťanství vzejde nová šance. Stejně jako z toho, že ačkoli dnes žije v církvích jen zhruba deset procent společnosti, dalších dvacet procent církvím důvěřuje. Jiný statistický údaj říká, že se

u nás od roku 1980 prodal už milion Biblí. A špatné snad není ani to, že se najde kolem tří tisíc lidí kupujících teologickou literaturu.

To, co nás podle prof. Pokorného neslo a nese, je přítomnost dobra ve světě. Kolem nás žijí stovky a tisíce lidí, kteří se angažují jako dobrovolníci, vytvářejí dobročinné i neziskové organizace, věnují svůj volný čas bez myšlenky na hmotný prospěch. Jedním z úkolů křesťanů může být stmelování těchto „ostrůvků“ naděje.

Jenže, napadá mne, opravdu o to ty „ostrůvky“ stojí? Opravdu chtějí být takoví „anonymní křesťané“, lidé žijící dobrý život mimo křesťanské struktury, v skrytu duše křesťany zjevnými?

Zač nás pokládají lidé?

Docent Halama nevyšel ze statistiky, ale z obrazu církve. Zůstaneme-li u pozitivních obrazů, církev je podle něho vnímána na prvním místě jako instituce dodávající slavnostní rozměr mezním okamžikům. Řečeno jeho ironickou formulací: „Je to hezké a člověk přijde na jiné myšlenky.“ Dále je pro mnoho lidí dobročinnou organizací, která pomůže v problémech. Pro jiné je baštou tradičních hodnot, která hájí to, co dosud platilo. A ještě pro další garantem a šířitelkou dobrých mravů.

Jinou otázkou je, co církev chce nebo má být z pohledu křesťanů. Zde proti sobě Jindřich Ha-

lama postavil dvě protichůdné možnosti: podle jedné je to elitní složka společnosti, v níž lze nabýt správné životní orientace. Tento pohled dnes přežívá po způsobu středověkých pevností: je to jen torzo, ale stopy je stále vidět. Na druhé straně stojí vize církve jako alternativního společenství, jako „demo ukázky království Božího“, jako společenství lidí, kteří nejsou z tohoto světa.

Proti těmto dvěma pohledům nabídl Jindřich Halama třetí možnost: církev jako společenství žijící z milosti a odpuštění. Taková církev může sama odpouštět a může být prostorem pro nové začátky a nové šance. To, že česká společnost

takto církve nevnímá, by pro nás mělo být signálem: dobré vlastnosti, které by společnost viděla, nám chybí. Žijeme dnes zápas o věrohodnost své křesťanské existence, na této cestě však můžeme spoléhat na Boží pomoc.

První pokus o salon splnil svůj účel: jak zaznělo i v následující diskusi, v níž promluvili například Martin T. Zikmund, Jiří Zajíc, Jakub S. Trojan či varhaník týnského chrámu Jaroslav Eliáš, pobídl nás k úvahám. Snad bychom si jen mohli přát, aby byl příště vinohradský kostel o něco plnější.

Šárka Grauová (foto Renata Lucková)

Vzpomínka na Julia Beneše

(5. 2. 1924–17. 5. 2012)

V sobotu 26. května jsme se v naplněném chrudimském kostele rozloučili v pohřebním shromáždění s emeritním farářem bratrem Juliem Benešem. Přišli všichni, kdo jej měli rádi: rodina, přátelé, řada členů z jeho bývalého sboru semtěšského a také chrudimští bratři a sestry, mezi nimiž strávil téměř dvě desítky let života coby farářský důchodce.

Po kázání na text ze Zjevení Janova (7, 9–17) oslovil shromáždění za kolegy ve službě senior chrudimského seniorátu Miloš Hübner, za semtěšský sbor, kde Julius Beneš sedmáct let působil, promluvil kurátor Josef Ruml a za přátele zavzpomínal profesor evangelické teologické fakulty profesor Milan Balabán. Zaznělo také ohlédnutí za životem zesnulého, které sepsala jeho dcera Daniela Benešová.

Ve všech vzpomínkách se táhlo jako červená nit to, co nám bratra faráře Beneše činilo blízkým a milým: jeho porozumění a láska k lidem, kterým kázal slovo Boží nebo s kterými se kdekoli potkával; jeho láska k přírodě, květinám, zvláště růžím, kterými rád druhé obdarovával; jeho láska k hudbě, k písničkám kostelním i lidovým, které rád hrával na foukací harmoniku pro potěšení sobě i druhým.

Jeho srdce doznělo tiše a pokojně doma, 17. května, o svátku Nanebevstoupení Páně. Představuji si a věřím, že on nyní stojí tam před trůnem Beránkovým a plný radosti hraje a zpívá v tom vděčném zástupu, v Boží blízkosti, Pánu Bohu ke cti, zbavený všeho trápení, protože našel, co hledal – totiž, byl nalezen.

Anna Lavická

ANATOMIE PRŮŠVIHU

Marxisté zaveleli a já zabalil

Rozhovor s Leonardem Tecou o životě v české společnosti

Leonardo Teca (1973) slouží jako farář v Českobratrské církvi evangelické. Nejprve ve sboru v Horních Vilémovicích, od roku 2010 v Rokycanech. Tmavou pletí nezapře svůj africký původ, jeho zuby bíle svítí v úsměvu podobně jako bílé tabulky na černém taláru. Zeptali jsme se ho, jaké byly začátky jeho života v české společnosti a jak se mu zde žije dnes.

Odkud pocházíš?

Pocházím z Angoly.

Jaká je tvá rodina a čím jsou rodiče?

Velká, tak velká, že nevím, kolik nás přesně je. Mám hodně strýců a tet a také hodně bratranců a sestřenic – u nás jsou to vlastně bratři a sestry, moje kultura pojmy bratranec či sestřenice nezná. Táta už nežije, byl obchodníkem a pak se stal kazatelem u baptistů. Máma je v důchodu.

Jaké jsi měl dětství?

Zásluhou marxistů trochu dramatické, ale v rodině to bylo úžasné. Jsem plný nostalgických vzpomínek.

Co bylo zpočátku v Československu nejtěžší?

Zima a jazyk, měl jsem chronickou bolest v krku kvůli *ch* a *h* a samotnému slovu *krk*, o ř nebyla řeč, začínal jsem na Slovensku.

Jak jsi našel české evangelíky?

Našel je v Pelhřimově kamarád, když se v létě

z nudy procházel neznámými a neprozkoumanými uličkami. Jelikož tam baptisté nebyli, s radostí jsme se začlenili k evangelíkům.

Co jsi vystudoval a co je nyní tvým povoláním?

Po strojní průmyslovce jsem vystudoval evangelickou teologii v Praze a Ženevě. Nyní jsem evangelický farář a také se cítím trochu jako učitel, učil jsem zhruba pět let na Filozofické fakultě

Univerzity Karlovy v Praze a pět let na vyšší odborné škole v Jihlavě.

Bylo těžké se rozhodnout, že zůstaneš žít a pracovat v kulturně odlišné zemi?

Těžké možná, ale ne tolik, nějak se to od doby studia na ETF vyvíjelo. Toužil jsem poznat české církevní prostředí zblízka a hlavně na venkově. To se mi povedlo pobytem v Horních Vilémovicích. Byla to úžasná škola české kultury.

Jak tě přijala a přijímá česká společnost?

Církevní společnost mě přijímá skvěle, to je pro mě primární zázemí. Vidím v tom tu nezaslouženou Boží milost. A česká společnost, aspoň v těch okruzích, ve kterých se pohybuji, mě přijímá.

Jaké máš koníčky?

Fotbal (hraji, fandím, komentuji), vyučování, to mě pořád láká. Kdybych nebyl farářem, asi bych byl učitelem. Dále mě baví hudba (zpěv, bubny), účinkuji ve skupině Nsango malamalu.

Cítíš se (po třiaadvaceti letech) integrovaný do české společnosti?

Z velké části ano. Díky církvi a svým přátelům napříč Českou republikou se tady cítím jako doma. Jinak jsem obklopen angolsko-českou kulturou.

Co bys vzkázal čtenářům Českého bratra?

Ať nepodléhají nejisté náladě ve společnosti. Buďme sebevědomí jako menšina, která ví, co chce a kým je povolána!

Ptala se Daniela Ženatá

PRO AFRIKU

Koncert s blahodárným účinkem

Výtěžek pomůže vybudovat školu v Kongu

Na začátku byla nevinná pozvánka vedoucí pěveckého sboru z pražských Dejvic Lydie Härtelové: Srdečně Vás zvou na Koncert pro Afriku, který se koná ve středu 6. června v pražském kostele u Martina ve zdi. Na programu je hudba evropská i africká. U Martina ve zdi bývají koncerty navštěvovány našimi i zahraničními turisty, kterými se letní Praha jen hemží. Čím je tedy tento koncert jiný? V pořadí třetí benefiční Koncert pro Afriku je opět věnován dětem v Kongu. Dobrovolníci křesťanské organizace Aktive Direkt Hilfe zajišťují, aby se i tato malá finanční pomoc dostala přímo těm, kterým je určena. Výtěžek prvního a druhého koncertu (2009 a 2010) umožnil zaplatit školní docházku pro šest chudých konžských dětí na celý rok. To, co se tentokrát vybralo, přispěje k budování nové školy ve vesnici Mushapo.

O konkrétní pomoci v této konžské vesnici jsme se dozvěděli od Lenky a Wolfganga Schmidtových,

kterí pracují jako dobrovolníci v charitativní organizaci Active Direct Hilfe:

„Postavit v buši solidní budovu není vůbec snadný úkol! Naše školní budova bude vůbec první taková stavba v celém regionu. Základy a podpěrné sloupy budou z betonu a železa a stěny z vypálených cihel. Obyvatelé Mushapa jsou za náš školní projekt velmi vděční – jednak proto, že dosud vůbec žádnou školu neměli, a za druhé proto, že naše škola bude výrazně odlišná od škol okolních. Děti tam běžně při vyučování sedí na větvích stromů nebo se mačkají na podlaze pod doškovou střechou.

Guy z farmy SADR pro nás zorganizoval setkání se dvěma řediteli škol v Tshikape, kteří jsou připraveni pomoci nám najít dobré učitele. Také se mu podařilo nakoupit a dopravit na farmu stavební materiál, například železné pruty do základů a do sloupů, stavební dřevo, vlnitý plech na střechu, dveře a okna. Jean, vedou- ►

cí farmy, a jeho tým dopravili na parcelu písek, šterk, cement a vodu a zahájili stavbu. Jean zorganizoval partu zedníků a bedlivě dohlíží na všechny stavební práce. Nadace Vodacom přislíbila dar školních lavic a stolů. Plánujeme, že dvě třídy po třiceti žácích budou chodit do školy dopoledne, dalších dvakrát třicet odpoledne, celkem tedy poskytneme vzdělání 120 žákům.

Na rozdíl od ostatních škol v Kongu nebudeme vyžadovat žádné školné.

Mockrát děkujeme i za vaši velkou podporu a také za další benefiční koncert. Naše práce v Kongu by bez vaší pomoci nebyla možná a velice si jí vážíme.“

Wolfgang a Lenka Schmidtovi, Aktive Direkt Hilfe

DaZ

Někdy si myslím, že muži nemají duchovní vlohy

Role spolku křesťanských žen v Keni

Přes dvacet let žiji v Čechách, proto mohu těžko tvrdit, že můj pohled na úlohu žen v Keni je objektivní. Věřím však, že základní rysy fungování společnosti se tak rychle nezmění.

Několika větami bych chtěl představit sám sebe. Nejdříve pár slov o mé rodině a výchově. V církvi jsem si uvědomil, že rozhodující slovo má většinou matka, žena a ne manžel či otec. Do sboru jsme chodívali neděli co neděli pěšky s maminkou přes patnáct kilometrů. Většinou do kostela chodily ženy s dětmi a rozhodující slovo měly také ženy. V Keni obecně platí, že žena přijme víru svého manžela. Proto i maminka přijala víru mého tatínka. Pocházím z keňské střední vrstvy, většinou jsme vysokoškoláci, máme velkou farmu, v sezóně zaměstnáváme spoustu lidí, a přesto nejsme bohatí, častěji platíme v naturáliích než v hotovosti.

V roce 1994 jsem absolvoval Evangelickou teologickou fakultu, v témže roce jsem byl ordinován ke službě slova a svátosti jako anglikánský vikář a o rok později ordinován farářem anglikánské církve. Anglikánská církev patří stejně jako církvi evangelická do skupiny tzv. sjednocených církví. Anglikánská církev spojuje katolickou věrouku s kalvinistickou (*high church* a *low church*). Anglikánská církev v Keni je věroučně kalvinistická stejně jako sbory ČCE, ve kterých jsem doposud působil. Jako student bohosloví jsem pravidelně chodil v Praze na bohoslužby do Libně k faráři Pavlu Smetanovi. Poznal jsem vinohradský sbor v Praze, Červený kostel v Brně, též kostel v Krabčicích a v poslední době v Nejdku.

Prvním vzorem mně byl náš kurátor. V době mého dětství byl opilec, který k nám chodil pracovat, aby živil rodinu, kdežto jeho žena sloužila jako

laická kazatelka. Měla krásné biblické výklady, i když sama nebyla nijak zvlášť vzdělaná. Vzpomínám rád na její výklad o tom, že když znovuzrozený člověk selže, začne se vymlouvat na to, že satan

ho pokoušel. Jak to asi bude vypadat v den soudu: budete tam tři – ty, Pán Bůh i satan. A jak to bude zahanbující, až Pán Bůh bude muset se satanem souhlasit, že satan nebyl ten, kdo tě pokoušel, ►

ani tam nebyl. Pod vlivem své ženy se manžel naší kazatelky postupem času stal křesťanem, pak členem staršovstva a nakonec kurátorem sboru. Nebýt obětavosti a trpělivosti dalších žen ze sboru, nikdy by cestu do církve nenašel. Trpěly jeho urážky a při tom neodsoudily jeho ženu ani rodinu.

V anglikánské církvi existuje *mother's union*, což je spolek matek. Stejně jako ve škole, i zde se drží pevný řád včetně uniforem. Tento spolek křesťanských žen je v anglikánské církvi velmi důležitý prvek. Neměl bych opomenout snahu sestry Opočenské zavést jej i do českých poměrů. Ženy v Keni tvoří jak základ domácností, tak i páteř sboru. Život sboru a rodinný život se nedají dělit ani duchovně, ani finančně. Lidé na venkově, na rozdíl od lidí z města, žijí z toho, co vypěstují. Jak je známo, v zemědělství pracují hlavně ženy, kdežto muži hledají často práci ve městě. Ženy se podílejí i na výchově dětí ve sboru a velice ovlivňují i vztah mužů k víře. Skutečná povaha ženské spirituality je v africkém prostředí viditelnější i kvůli velké chudobě a skutečnosti, že se tam lidé navzájem více potřebují.

Věřoučně jsou však ženy velmi tolerantní a většinou přijímají víru svého muže. Existují i takové

extrémy, kdy se katolička přivádá do rodiny jehovistů a bez problému přistoupí na jejich víru.

V anglikánské církvi, kde se ještě praktikuje exkomunikace za mnohoženství, jsou většinou ženy z aktivní účasti na sborovém životě vyloučeny. Přesto je to mnohdy neodradí. I když mnohoženství pomalu mizí, ve starší generaci je ještě běžné. Ke svatě večeři Páně může jen první manželka, ostatní ženy jsou z přijímání vyloučeny. Stejně je vyloučen i manžel. Druhá žena může přijímat až po úmrtí první ženy, a teprve když se za svého muže řádně provdá. Důvodem vyloučení od svátosti je i život na hromádce.

Někdy si myslím, že muži nemají duchovní vlohy. Sborový základ tvoří vždy ženy. Spiritualita ženy je jiná nežli spiritualita mužů. Ke tvorbě živého sboru proto nejvíce přispívají ženy, díky ženám pak i děti a až na posledním místě muži. Psychologii toho, že o spiritualitě sboru rozhodují ženy, jsem si uvědomil až na fakultě v Praze.

Více informací o mateřských spolcích lze najít na http://www.themothersunion.org/province_kenya.aspx nebo celosvětově na http://www.themothersunion.org/province_map.aspx.

Bob Helekia Ogola, farář v Nejdku

NOC KOSTELŮ 2012

Otevřené chrámy i srdce

Na návštěvě v některých sborech

Celkem 1229 chrámů se v České republice v pátek zapojilo do Noci kostelů. Již podruhé to bylo více než v Rakousku, kde tradice přibližující duchovní památky vznikla. Nápad vzešel od jednoho kostelníka, kterého rozčilovalo, že lidé chodí lhostejně kolem kostelů, aniž by se zajímali, co se uvnitř děje. Prosadil otevření kostela v noci, kdy je člověk přístupnější zážitkům a lépe vnímá poselství architektury, soch a obrazů. Později

se ujal nápad připravit v rámci sboru či farnosti nějaký program. Myšlenka otevření prostor kostelů a modliteben veřejnosti se šíří dál: loni se otevřely kostely poprvé také na Slovensku, letos se uskutečnila jako ve čtvrté zemi Evropy Kirikute ÖÖ poprvé v Estonsku.

Noc kostelů symbolizuje otevřenou náruč. Jak uvedl na tiskové konferenci v Praze pražský arcibiskup kardinál Dominik Duka, Noc kostelů

je určena těm, kdo se jindy do kostela ostýchají vstoupit. „Hostem tohoto večera a noci je veřejnost. Otevřenými dveřmi vzkazujeme: pojdte, nahlédněte, máme pro vás něco připraveno,“ řekl.

Z naší církve se do programu Noci kostelů zapojilo 109 sborů, což je polovina všech! V dalších příspěvcích vám přinášíme mozaiku z některých z nich.

DaZ

Betlémská kaple na pražském Žižkově

Svou Betlémskou kapli, skromně ukrytou uprostřed bloku pavlačových domů, má v Praze také Žižkov. V Noci kostelů zval k návštěvě hlas zvonů ze zvonice postavené roku 1938 podle architekta Bohumíra Kozáka. Již na dvoře zaujal příchozí, zejména děti, historický šerm. Nesmělé návštěvníky zval do kaple místní farář Pavel Kalus a seznamoval zvědavé zájemce s její historií. Kaple byla postavena v roce 1913 v kubistickém slohu architektem Emilem Králíčkem. Návštěvníky zaujala vnitřní výmalba provedená při rekonstrukci dle dobových fotografií ak. malířem Pavlem Novákem a jeho studenty.

Písně z kancionálů 15.-17. století zazpíval amatérský smíšený pěvecký sbor Jeronym, jehož historie sahá až do roku 1921. Je to společenství lidí otevřené každému, kdo má chuť zpívat a svou víru dosvědčovat druhým. Sbor řídil od roku 1955 do roku 2001 prof. Jiří Kolafa. Nyní zpívá Jeronym pod vedením mladé dirigentky Viktorie Dědečkové.

S večerní atmosférou krásně souznělo vystoupení folkové skupiny Pranic z Turnova v čele s farářem Ondřejem Halamou, kytaristou a autorem většiny písní. Vystoupení skupiny, kterou znalo jen málo příchozích, bylo příjemným překvapením.

Někteří návštěvníci přicházeli během Noci kostelů do žižkovské Betlémské kaple jen nahlédnout, jiní absolvovali celý večer. Ještě kolem desáté hodiny přicházeli sběratelé razítek, kteří za večer prošli kostelů několik. Kaple přivítala během večera kolem pěti set návštěvníků. Noc kostelů určitě přiblížila zájemcům naši církev v příjemném světle, i když to vlastně bylo za tmy.

Gabriela Fraňková Malinová (foto autorka)

Hudba na ulici ve městě perníku

V pardubickém evangelickém kostele dominovaly Noci kostelů dva hudební zážitky. Otevření kostela veřejnosti v podvečer doprovázelo nepřeslechnutelné vystoupení žestového souboru z německého Genkingenu. Shodou okolností bylo třicetičlenné dechové amatérské těleso v tyto dny hostem pardubického sboru. S nasazením a pestrým repertoárem hráli pozouněři na chodníku před kostelem, až z okolních restaurací a obchodů vykukovaly zvědavě hlavy, projíždějící řidiči sundávali nohu z plynu a cyklisté zastavovali. Na rozdíl od české dechovky mají němečtí pozouněři v repertoáru převážně vážnou a duchovní hudbu. Po přesunu do kostela doprovodili i zpěv kostelních písní.

Na závěr večera zakusili návštěvníci v již potemnělém kostele a za svitu svíček ještě jednu hudební lahůdku. Vystoupení dvou studentek z pardubické konzervatoře za varhanního doprovodu jejich učitelky zpěvu. Zejména v duetech naplnily kostel jejich sezpívané hlasy čistou krásou. Kdo vydržel v kostele až do konce programu, byl odměněn zpěvem těchto mladých umělkyň a vskutku povznesen až dojat.

Daniela Ženatá (foto Josef Ženatý) ►

Černá labuť v Radotíně

V evangelickém kostele v ulici Na Betonce, vonící místní cementářskou tradicí, se Noc kostelů konala již podruhé a znovu nabídla sedmdesát let starý bohoslužebný prostor kromě jiného jako místo pro veřejnou disputaci. S otázkou K čemu proroctví? se přišli vypořádat tři panelisté: Pavel Keřkovský z katedry teologické etiky ETF UK, známý ekonom Tomáš Sedláček a daňová poradkyně Jana Vítková z místního sboru. Spoléhaní na prognózy o budoucnosti bylo podrobno kritice na základě knihy finančníka a myslitele Nassima Nicholase Taleba *Černá labuť*. Pojem označující nepředvídatelné události od základu převrátil poklidný svět statistických výpočtů a radotínskému panelu sloužil jako inspirace k dalším úvahám o životě „mezi pravidly a prognózami“. V setkání ekonomie a teologie není nouze o jiskření, vždyť „proroci sami krize vyvolávali“, jak zdůraznil Pavel Keřkovský. Janu Vítkovou v této souvislosti vede myšlenka C. G. Junga, že „důležité je to, co působí“. Lidskou potřebu mít všechno spočítáno populárně koriguje Tomáš Sedláček v médiích již dlouho, ale v kostele zvlášť vyzněla jeho odpověď na otázku moderátora Jana Mamuly po dluzích.

Podpořil by „léto milosti“ a vyzdvihl zde biblický vztah mezi dluhem a hříchem. Vzali jsme vážně, že se modlíme „odpusť nám naše dluhy, jako i my odpouštíme našim dlužníkům“? A obráceně: „Vezměme si noviny a místo dnes frekventovaného slova dluh si dosaďme hřích a máme z nich evangelium.“

jam (foto Pavel Blaženín)

Divadlo v Husovickém srubu

Jako již tradičně nám opět poněkud mařilo plány počasí, které bylo dosti vrtkavé. Sem tam sprchlo, ale naštěstí nenastal trvalý déšť jako loni. Zahajovací zvěstování proběhlo ve srubu, farář mluvil o tom, že můžeme žít jako děti světla (Ef 5,8-10). Výstavu obrazů Radky Zábojové jsme museli zrušit, autorka se obávala, že by obrázky na farním dvorku mohly zmoknout. Ale to už se grilovalo a čepovalo, přicházeli příchozí a užívali pohostinství naší zahrádky.

Na představení divadla DNO *Svět podle Fagi* se srub zcela zaplnil a Jiří Jelínek s Martinem Evženem Kyšperským si užívali zasloužené ovace.

Obrovský úspěch mělo také druhé představení tohoto divadla, které pod názvem „Hospodin“ svérázným způsobem interpretovalo biblické příběhy. Dalšími body programu bylo zpívání písniček ze zpěvníku *Svíta*, přednáška Michala Hadlače o minulosti sboru a promítání filmů, které byly o našem sboru natočeny Českou televizí. Ač jsme oproti jiným kostelům zastrčeni v nenápadné ulici na periferii, příchozí přicházeli až do půlnoci.

Štěpán Hájek (foto Jitka Hájková)

Noc kostelů se v Olomouci vydařila

Letošní Noci kostelů přišlo do všech 185 objektů otevřených na území olomoucké arcidiecéze 66 700 návštěvníků.

Pěkné bylo už společné slavnostní zahájení, které se uskutečnilo v Husově sboru Církve československé husitské. Zástupy lidí pak proudily celým městem, které zájemcům nabídlo celkem dvacet otevřených kostelů, kaplí a modliteben.

Noci kostelů se také letos zúčastnil i olomoucký sbor Českobratrské církve evangelické. „Připravovali jsme se už několik měsíců předem, ostatně

vzhledem k třetímu ročníku akce už jsme věděli, co nás čeká,“ řekla pastorační pracovnice Noemi Batlová.

Hned u vchodu v kostele se razítkovaly návštěvnícké pasy, v mezisálí návštěvníky o dění v církvi informovaly nástěnky, v sále faráře Prudkého se promítal film *Dědictví reformace* a pro děti *Broučci*. V dětském koutku byly pro děti připraveny malovací soutěže.

Program se tentokrát opakoval dvakrát: nejprve první hosty v kostele přivítaly žestové fanfáry studentů Konzervatoře evangelické akademie Olomouc a po nich kurátor sboru Jan Matějka oslovil hosty výběrem biblických veršů *Světlo podle Bible*. Program pokračoval vystoupením pěveckého sboru *Zpěvokol*; následovaly bohoslužby: kázal emeritní synodní senior Josef Hromádka. Vystoupila i sborová Kapela Bohdana Gallata. Po přestávce se celý program opakoval pro další návštěvníky. O půlnoci Noc kostelů uzavřela modlitba farářky Jany Rumlové.

Ivana Jenišťová

ROZHOVOR S JANOU ŠKUBALOVOU

Skutečná pomoc posouvá lidi dál

O cestách do exotické Afriky, o malárii, islámu i rozvojové pomoci

Život Jany Škubalové (1981) je už asi nerozlučně spojen s Afrikou, kde několik let žila i pracovala. Studovala humanitární a rozvojovou pomoc ve Francii, na svých cestách poznala exotické africké země jako Mali, Niger, Burkina Faso, Madagaskar nebo Maroko. Po letech se vrátila domů a našla místo, které s rozvojovou pomocí bytostně souvisí. Od loňska pracuje ve Středisku humanitární a rozvojové pomoci Diakonie ČCE.

Když se řekne Afrika, co tě napadne jako první?

Mě toho napadá strašně moc. Ve třech zemích jsem žila, mnohé další jsem navštívila. Afrika není země, ale kontinent, a proto je velice pestrá a barevná. Hodně lidí říká, že Afrika je žlutá, černá či oranžová, pro mě je především rezavá – cihlová. To je barva, která mě provázela všude – na polích, na skalách, na silnicích, a rezavý prach sedal dokonce i na mé oblečení.

Když se člověk podívá na tvůj životopis, chvíli musí přemýšlet, jestli jsi více času žila doma, nebo v cizině. Jak ses vůbec dostala k tak exotickým cílům?

Kdyby mně někdo v devatenácti řekl, že budu žít v Africe, tak bych si asi klepala na čelo. Šlo to postupně. Nejdřív jsem žila v Německu, pak ve Francii. Ze sedmiměsíčního pobytu v Marseille se vyklubalo osm let ve světě. Tomu městu říkají Francouzi Porte de l' Afrique, Brána Afriky. Tamějším přístavem proudí spousta zboží a lidí směrem z Afriky a do ní. V Marseille jsem pracovala jako dobrovolnice v neziskové organizaci a poznala jsem tak úžasně rozmanitý život se zahraničními komunitami. Jeden večer jdeš třeba na výstavu o Kamerunu, druhý o Kongu, třetí se promítá film

o Madagaskaru. Také tým, v němž jsem pracovala, byl co do národností hodně pestrý.

Jaká cesta vedla do Afriky?

Byla jsem přijata na univerzitu v Bordeaux, kde jsem tři roky studovala řízení humanitární a rozvojové pomoci. Během studia jsem dostala možnost jet na stáž do rozvojových zemí. Na úvod do geograficky relativně blízkého Maroka, později na mnohem vzdálenější Madagaskar. V obou zemích jsem se zabývala projekty fair trade (spravedlivý obchod, viz poznámka níže – pozn. red.). Nakonec jsem odjela jako dobrovolnice na dvouletý program do Mali. Chtěla jsem se tehdy vrátit na Madagaskar, ale z politických důvodů to nešlo. Už jsem měla koupenou letenku, když jsem se dověděla, že na Madagaskaru probíhá politický převrat. V tentýž den přišla nabídka do Mali, a tak jsem kývla na práci v projektu rozvojové spolupráce krajů.

Co je na Africe nejhezčí?

To se těžko říká, každá země je jiná. Třeba Maroko je země arabská, muslimská a největší krásy se skrývají v poušti a ve starobylých městečkách, kde lidé dosud praktikují svá řemesla. Jinak je to na Madagaskaru, který je jedním z největších a nejúžasnějších ostrovů na světě. Jsou tam tři různá klimata zároveň, podle toho, kde se zrovna nacházíš. Tím se mění krajina i způsob života a kultura lidí. Obyvatelstvo je smíchané z Asie a Afriky – lidé jsou veselí a přátelští, dosud praktikují animistické kultury předků. Zároveň jsou ale tišší a jen znalec pozná, kdy s tebou nesouhlasí. Mali je zase země typicky sahelská a subsaharská, která se mění podle ročních období. V období sucha si připadáte jako na poušti – je obrovské vedro a veškerá krajina je jako sežehnutá sluncem. Při prvních deštích se pro-

budí krajina i lidé, kteří začnou orat a sít. Z pouště se tak stane úrodná savana nebo záplavové území zářivě zelené barvy rýžového pole.

Celkově se mi líbí, že v Africe mají lidé jiný pojem o čase, o životě a o mezilidských vztazích a člověka to nutí zamyslet se nad sebou a nad svou kulturou. Pak je řada věcí, které jsou úplně stejné jako tady: třeba smysl pro rodinu, touha uplatnit se, být užitečný ve společnosti.

Když se řekne Afrika nebo pomoc Africe, vybaví se nám často mediálně výživné obrázky podvyživených dětí, nízká životní úroveň, politická nestabilita, chudoba.

Setkala ses s lidskou bídou a nouzí?

Člověk se s tím setká podobně jako tady. Jen v té Africe je to víc vidět. Ze dvou důvodů. Jednak naše společnost mnohem víc žije uvnitř, mnohem víc času trávíme v budovách, jakoby schovaní. Zatímco v Africe, napříč všemi zeměmi, které jsem navštívila, lidé žijí mnohem víc na ulici. Je to dáno podnikáním, ale také kulturou. Když mají volný čas, tak si jen tak sednou před dům, povídají si, pijí čaj, hrají karty a dívají se, co se děje kolem. Mají mnohem víc času na sebe a na své blízké. Všechno je mnohem víc vidět. To dobré i to špatné. Druhá věc pak je fakt, že životní úroveň je v Africe opravdu o hodně nižší než v Evropě. To je taky vidět na každém rohu. U nás je celkem normální, že má člověk střechu

nad hlavou, pitnou vodu, přístup ke zdravotním službám. Tam to zdaleka normální není. Zatímco v Evropě tyto funkce plní stát, v Africe je to dosud na rozvětvené rodině. Proto je velký důraz na rodinu a na život v komunitě. Bez ní totiž nepřežiješ.

Jaká jsou tam podle tvých zkušeností největší nebezpečí?

Určitě ta zdravotní. Pokud tam žiješ dlouhodobě, tak jsou nemoci, kterým se nevyhneš. Třeba malárie. Proti ní se těžko chrání, i když se snažíš sebevíc. Antimalarika nemůžeš brát dva roky, protože jsou to vlastně jedy. Malárii jsem prodělala dvakrát a naštěstí jsem se nakonec vždy dostala ke kvalitní zdravotní péči a dnes nemám žádné následky.

Další nebezpečí souvisí s politikou a bojem o moc. Ozbrojené konflikty, nebezpečné zóny, únosy turistů. Momentálně je hodně špatná situace v celém subsaharském pásmu, obzvláště v Mali. Islámští extremisté na severu vyhlásili samostatný stát. Spousta lidí odtamtud utíká. Také hodně křesťanů, protože jsou v ohrožení. S tím souvisí i třetí nebezpečí, jistě duchovní riziko. Křesťané jsou pod neustálým tlakem. Někdy to je pronásledování, někdy třeba jen různé naschvály, které dovedou být nepřijemné. V Maroku se mě snažili přemluvit, abych se stala muslimkou. Naštěstí mi nikdo nečinil žádné fyzické násilí, ale to psychické úplně stačilo.

Jaké cesty tě přivedly do Diakonie?

Pocházím z ČCE, Diakonii znám dlouho, třeba zrovna sobotínské středisko, kde dlouho pracovala i moje teta a které není daleko od mého sboru v Zábřehu. Když jsem se vrátila domů, dozvěděla jsem se při jednom náhodném setkání s kamarádkou o výběrovém řízení na pozici v humanitární a rozvojové pomoci. Nabídka mě velice zaujala, protože jsem už dlouho chtěla pracovat ve svém oboru pro evangelickou organizaci. Toto místo mi tedy přijde šité přímo na míru a jsem za tuto příležitost moc vděčná.

Na stránkách Českého bratra jsme psali o postní sbírce pro Etiopii, první velké akci nově vzniklého Střediska humanitární a rozvojové pomoci. Co chystáte dál, v tvém případě tedy zejména na tom zahraničním poli?

Zrovna jsme s našimi evropskými partnery úspěšili ve dvou projektech Evropské unie, budeme tedy vysílat sedm dobrovolníků do asi deseti zemí, ►

většinou afrických. Dále také pokračujeme v projektu etiopském, na který jsme vypsalí postní sbírku. Chystáme se do Etiopie navštívit „naše“ ženy a připravit hodnocení projektu. A taky se podíváme na ty „nové“, jimž je určen letošní výtěžek sbírky, v tuto chvíli už 650 tisíc korun. V dohledné době chceme také reagovat na krizi v subsaharské Africe a pomoci křesťanům, kteří museli kvůli vzrůstajícímu extremistickému islámskému hnutí opustit své domovy a jsou momentálně v hlavním městě Mali v Bamaku. Chceme tam poslat humanitární pomoc, hned jak zmapujeme místní potřeby.

Když mluvíme o sbírkách a všelijakých benefičních akcí pro Afriku, zkus na chvíli odhlédnout od toho, že pracuješ pro Diakonii. V médiích, na ulici nebo v došlé poště se často objevují výzvy pro nejrůznější pomoc Africe nebo lidem z rozvojových zemí vůbec. Když už chceš efektivně pomoci, podle čeho se máš rozhodnout v té nepřehledné zvěti pomáhajících projektů?

Přesný recept neexistuje. Ale je pár kritérií, podle kterých se člověk zorientovat může. Nemyslím si třeba, že je dobré dávat lidem peníze na ruku, každý rok stále dokola. Mnohem lepší jsou projekty, které jsou soběstačné a dlouhodobé. Rok nebo dva do nich investuješ a dál už jedou samy. Když pomohu člověku, aby si založil živnost, bude pokračovat dál a prodávat dál ve svém obchůdku i ve chvíli, kdy se například změní politické

poměry. Investice do vzdělání se také neztratí. Důležité je zjistit potřeby místních lidí. Ono se to může zdát jako hodně těžké, ale vlastně je to celkem jednoduché. Stačí těm lidem naslouchat, nějakou dobu s nimi pobýt. Nepovažují za dobré veliké ambiciózní snahy, které neodpovídají místním potřebám, třeba když někdo staví knihovnu v oblasti, kde 90 % lidí neumí číst a jejich základní starostí je obživa. Takže mnohem lepší je investice do sektoru zemědělství nebo řemesel.

Kterým organizacím nebo projektům kromě Diakonie bys dala důvěru?

Které jsou dobré a prověřené?

Nerozhoduji se příliš podle organizací, ale spíš podle projektů, zda mi připadají smysluplné. Pravidelně podporuji třeba myšlenku fair trade. Je to docela jednoduché. Člověk změní své spotřebitelské chování a tím změní život těm, kteří v rozvojových zemích pracují. Nerada dávám peníze lidem na ulici i u nás, natožpak v Africe, protože je to dlouhodobě uměle udržuje v pasivitě a nikam je to neposunuje.

Chystáš se zase na cesty?

Zahraniční cesty patří i nyní k mé diakonické práci. Jsem za to ráda, protože cestování je mým největším koníčkem a zároveň tím nevyčísitelným neduhem, se kterým jsem se naučila žít (smích).

Ptal se Pavel Hanych

Africké příběhy (3)

V africkém čísle ČB přinášíme poslední dva příběhy afrických žen, jimž se dostalo podpory díky rozvojové pomoci Diakonie ČCE. Letošní sbírka Střediska humanitární a rozvojové pomoci Diakonie ČCE na podporu etiopských žen pečujících o sirotky, oběti epidemie AIDS, vynesla do těchto dnů více než 650 tisíc korun. Prostředky pomohou ženám, jež o sirotky pečují, začít s drobným podnikáním, které jim a dětem zajistí základní obživu. Následující řádky popisují skutečné příběhy žen, jimž pomohl výtěžek této sbírky v minulých letech.

Mulu Belay, vdova, 40 let, HIV pozitivní

Mulu měla šest dětí. Tři zemřely. Jedno na tuberkulózu, další dvě – nebylo jim ani pět let – na neidentifikovanou nemoc. Paní Mulu má nového partnera, šedesátíka, který má také AIDS.

Navzdory svému velmi těžkému osudu začala Mulu podnikat. Koupila pět ovcí, každou za 500 bir (asi 500 korun). Krmí je tím, co se jí podaří donést domů jako odpad z květinářství a pivovaru. Některé ovce už prodává po 800 birech, takže má vlastně za sebou první úspěšné obchody. Ovcím

se daří dobře, momentálně jich má devět.

Mulu se svým partnerem chovají také slepice a kuřata. Luxus kurníku si nemohou dovolit a tak mají drůbež všude – na dvorku i doma v posteli. I když jsou to podmínky neutěšené, kdy v malé místnosti bez oken žije pět lidí a spousta slepic, Mulu je ráda, že i z nich má zisk v podobě prodaného masa či vajec.

Paní Mulu je velmi pracovitá. Je hrdá na svého syna, který úspěšně zvládá školu a při ní si ještě přivydělává čištěním bot. Dvě mladší děti jsou prý už trochu divočejší.

Na otázku, jak její úspěch vnímají sousedé, odpovídá, že s ní měli soucit, protože zůstala sama úplně bez prostředků, nemocná a s dětmi. Teď se spolu s ní radují. Mulu si také pochvaluje církev Mekane Yesus a projekt, který jí umožnil nový život. Také díky Diakonii ČCE.

Kassahun, vdova, HIV pozitivní

Yengusie bydlí se svou dvanáctiletou dcerou ve zrenovovaném obydlí. I tak je to chudičká chýše, ale už má alespoň normální vchod, dříve se do ní lezlo jen dírou. Yengusie se živí jako pradlena. Pere pro sousedy a lidi z vesnice. Kupuje 10 litrů vody za 20 centů a pokaždé ji přináší v plechovém kbelíku.

Oproti návštěvě v roce 2008 vypadá paní Yengusie o poznání lépe. Sama vzpomíná, že tehdy měla velké starosti, také proto, že její dcera trpí srdeční chorobou a tehdy byla vážně nemocná. To se naštěstí spravilo a žije se jim o něco lépe.

Důležitou zásadou projektu je, že žádný z podporovaných lidí nezískává luxus. Jejich životní standard musí zůstat obvyklý podmínkám, kde bydlí. A tato žena je velmi vděčná, že může bydlet právě takto.

Diakonie ČCE/ph

AKTUALITY

Pečovatel/ka roku 2012: přihlašování zahájeno

Diakonie ČCE ve spolupráci s Asociací poskytovatelů sociálních služeb ČR vyhláší X. ročník celostátního ocenění Pečovatel/ka roku 2012 společně s II. ročníkem soutěže Národní cena APSS ČR – Pracovník sociálních služeb. Chceme ocenit sociální pracovníky a pracovníky v sociálních službách působící ve všech druzích sociálních služeb. Slavnostní předávání ocenění se uskuteční 29. listopadu 2012 na Novoměstské radnici v Praze za účasti manželky prezidenta republiky paní Lívie Klausové a dalších hostů. Navštivte nový web soutěží a přečtete si více. Můžete také podat online přihlášku. Více na www.pecovatelkaroku.cz

Světový den proti násilí na seniorech

15. červen si připomínáme jako Světový den proti násilí na seniorech. Násilím však nemusí být zdaleka jen fyzický atak nebo psychické týrání. Také diskriminační postoj společnosti a veřejného mínění k seniorům lze považovat za násilí. Navíc má tento druh „násilnosti“ dopad na obrovský počet lidí. Podle výsledků domácích průzkumů zažil téměř každý třetí občan starší šedesátí let a více než každý druhý starší sedmdesátí v nedávné době situace, kdy se k němu chovali rozdílně jen z důvodu jeho vyššího věku. Více na www.otvorenoseniorum.cz

Setkání dvou světů v Plzni

Středisko Diakonie Západní Čechy v červnu připravilo další ročník akce s názvem „Dny Dé aneb Setkání dvou světů“, jimiž se snaží vytvářet prostor pro sblížení dvou světů – světa lidí se zdravotním postižením a světa „zdravých“ lidí. V bohatém kulturním programu v Plzni si návštěvníci i organizátoři také při výstavě fotografií připomněli dvacet let působení Diakonie ČCE na území Plzeňského kraje.

ph

KATECHISMUS PRO RODIČE

Vyznání vin a odpuštění

Přiznej se a nic se ti nestane

Do jisté doby vyplňují rodiče prakticky celý svět svých dětí. Když jsem před lety věšel 17. listopadu na faru vlajku a vyskočil z okna na stříšku v podstatě v úrovni okenního parapetu, můj syn se bez většího překvapení zeptal: „Tati, ty lítáš?“ (Kdežto když jsem stejný trik zkusil na dospělé návštěvu, málem to s ní kleplo.) Dcerka zas několikrát přes léto důrazně žádala maminku, aby vypnula slunce, které svítilo do pokojíčku ještě po deváté. Ano, byly hodně malé, pokud se ptáte.

Jak řekl s typickou přímočarostí Luther, rodiče

zastupují před dětmi Boha. Nejen v tom, že příkazují, trestají a odměňují – takový vztah k Bohu je přece dosti chudý. Pro nás dospělé je Bůh především výzvou k sebepřekonávání, k rozšiřování obzorů, k růstu – k životu. Buďte dokonalí, jako já jsem dokonalý.

Chyby na straně rodičů tenhle obraz dokonalosti narušují. Působí zmatek a posléze, máte pravdu, dospělost. Ale ta má svůj čas a do té doby je dokonalost rodičů hlavní motivací k růstu, hlavním měřítkem dobrého a zlého. Chyby rodičů

bourají dětem jejich svět, působí zmatek, bolení hlavy - i břicha.

Proto by myslím člověk neměl před dětmi, dokud z toho nemají rozum, moc přiznávat své chyby, dávat najevo svou slabost a nedostatky; neměl by se jim moc omlouvat. To je jistě upřímné, ale nerozumné. Děti myslí absolutně, černobíle - ve svém věku to prostě ještě jinak nedovedou. A když nejsou dokonalí rodiče, když oni nejsou absolutní mírou, začnou děti za dokonalé pokládat samy sebe. Samy sobě se stanou mírou všech věcí a vyrostou z nich sebestřední lumpové, kteří se nenaučili vztahovat k něčemu vyššímu.

Proto je lepší, když dětem nic moc neslibujeme - a když už, tedy své sliby plníme. Když si také uvědomíme, že jsou v naší moci, jako my jsme v moci Boží, a nežijeme vůči nim ve stálém vědomí dluhu, ale spíš trochu v klidu. Ale samozřejmě, dokonalí nejsme. A hra na Boha, ze které nesmíme vypadnout, je možná na rodičovství to nejvíc vysilující (snad kromě zvyku dětí vstávat v šest ráno zrovna v sobotu). Obeznamit však děti s jejich vlastní nedokonalostí jde v podstatě už od miminka: pokud jsou nás zvyklé vídat vyznávat viny spolu s ostatními bratry a sestrami v kostele. Anselm z Canterbury mluvil o nutnosti Boha v tom smyslu, že je tím, nad co nic většího už nejde myslet. Když nás děti vidí vyznávat viny, možná ještě nedovedou myslet něco většího nad nás, ale už to dovedou aspoň nahlédnout. Táta

a máma dokážou všechno - ale kdyby něco, je tu ještě Bůh, kterému se zodpovídají i oni. Naše křesťanská víra a společenství církve nám dávají jedinečnou (jedinou) možnost, jak být zároveň vzorem a zároveň nebýt k smíchu, nebýt komickým domácím pašou: Milé děti, vy mě budete poslouchat, ale nade mnou je ještě větší, kterého zas musím poslouchat já. Takže až jednou budete jako já, budete se mu odpovídat jako já dnes.

Pokud jde o samo vyznání vin, máme se spíš co učit od dětí. Ty ještě vinu často cítí a touží po odpuštění. Kdežto jsou dospělí, které přiznat chybu v životě nikdo neslyšel. Takže děti vyznání vin zažívají dnes a denně: „Přiznej se a nic se ti nestane/trest bude menší.“ To zná každé dítě. A ještě lepší varianta je, když někdo (starší bratr, prvorozený) vezme vinu na sebe. Vezme na sebe i trest - a dvakrát za stejnou věc se v dobré rodině netrestá. Ježíš je jednorozený Syn Boží, starší bratr, který za nás vzal na sebe trest. My už se nemusíme bát své viny vyznávat.

Jako v dobré rodině, co je jednou odpuštěno, to už se nepřipomíná, také v kostele musí po vyznání následovat vyhlášení odpuštění. Úplně, pravomocné, z moci, kterou Bůh svěřil církvi. Musíme je brát vážně, spolehnout na ně a naučit to i své děti. Vždyť co je to za rodinu, kde se stále kárá, stále připomíná - a nikdy se neřekne „smazáno, podejme si ruce“? Pokoj vám, pozdravte jedni druhé svatým políbením.

Tomáš Pavelka

RECENZE

Vedena vírou

Vedena vírou. Tak se v originále jmenuje kniha, kterou Tutsijka Immaculée Ilibagizová s pomocí Steva Erwina napsala o svém životě ve Rwandě poté, co tam Hutuové během tří měsíců roku 1994 vyvraždili na milion příslušníků jejího kmene, tedy zhruba osminu obyvatel země. Český titul *Odpustila jsem* zní asi lákavěji, zdá se mi však, že kniha, která získala před dvěma lety 45 hlasů v anketě *Katolického týdeníku* o dobrou knihu roku, takové nakladatelské finty nepotřebuje. A odpuštění je tu jen jedním z témat.

Dvaadvacetiletá Immaculée přežila genocidu (ne úplně šťastně jí někdy říká holocaust) zavřená v maličké koupelně hutuského protestantského pastora spolu se sedmi dalšími ženami. Během této doby sama zhubla z dvaapadesáti kilo na devěadvacet, to nejhorší ji ale teprve čekalo: zjištění, že během genocidy byla kromě bratra studujícího v zahraničí brutálním způsobem vyvražděna celá její početná rodina. Mladá žena ve stavu mezi životem a smrtí se ocitá bez rodiny, bez domova a v rozvráceném světě: Hutuové v obavách ►

z pomsty odcházejí do sousedních zemí, kde se stávají snadnými rukojmími obětí vůdců vraždění, a posléze se na pokraji sil vracejí v 290 kilometrovém průvodu, za nímž podél cest zůstávají tisíce mrtvých. Utrpení je všudypřítomné a spolu s ním i touha po pomstě – tím silnější, čím menší je naděje na důstojný život.

Příběh, jež Immaculée vypráví, ovšem není zcela typickým příběhem rwandské „přeživší“. Má stejná východiska, ale směřuje k jiným koncům.

Odpustila jsem

Sama jeho protagonistka to přičítá tomu, že během nekonečných sta dnů ve stálém nebezpečí odhalení a smrti našla důvěrný vztah k Bohu, který jí provedl nejtěžšími zkouškami. I v boji o život, který má teprve před sebou, jí pomáhá právě modlitba. Vždyť k čemu by jí byl život plný nenávisti a zatrpklosti, ohlížející se neustále k tomu, co nelze odestát? Immaculée, tak jako mnozí z nás, byt mnohdy z nicotnějších důvodů, zápasí o víru v laskavého Boha i uprostřed nelidsky se chovajících lidí.

Z knihy, která navazuje na vyprávění o genocidě s názvem *Přežila jsem*, je patrné, že pro autorku je psaní tak trochu terapie. A i kdyby se snad některé věci nestaly docela tak, jak je líčí, nikterak to nevadí. Největší síla knihy tkví totiž ve stále znovu vybojovávaném přesvědčení, že ani za tak strašných okolností není jiné cesty, než je láska a odpuštění.

To, co snad může z kazatelny znít lacině a ploše, radikalizuje rwandský kontext utrpení, bolesti, nedůvěry a strachu až na samu mez únosnosti. Byli bychom něčeho takového i za takových okolností schopni? Měli bychom odvahu právě na tuhle kartu vsadit všechno? Šli bychom do vězení orodovat za člověka, o němž bychom věděli, že je nevinný, i kdyby nám za to hrozila pomsta, nebo dokonce smrt?

Na počátku Immaculée cítí jen hněv a nenávisť. Modlitba Páně je jí skoro nesnesitelná: jak v takové situaci, s ranami stále zjitřovanými zpustošenou zemí a tisíci zmrzačených lidí odpustit? Immaculée se drží jediného, co má, totiž vytrvalého rozhovoru s Bohem. Tak se nakonec zrodí změna, která se může stát novým začátkem. Vypravěčka neskrývá, kolik propadů a těžkých chvil pak ještě přišlo. Přestože se jí podařilo najít dobré zaměstnání v OSN a nový domov v rodině své přítelkyně Sarah, její nová cesta odpuštěním teprve začíná.

Následuje nutnost vyrovnat se s obrovskou bolestí ze ztráty milovaných lidí. Není to hrdinství jednoho výjimečného okamžiku, ale vytrvalosti v každodenních maličkostech. Jako když se Immaculée vydá za dětmi v sirotčinci sester Matky Terezy a vezme si k srdci radu jedné z nich: „Pamatuj, že tam, kde jsou děti, najdeš vždycky alespoň trochu štěstí. Štěstí se chová jako plevel – s trochou světla vyrostе kdekoli.“ Jeden krok je nakročením k druhému. Neadresné odpuštění vrahům se konkretizuje a prohlubuje v odpuštění rodinné přítelkyni, která se jako Hutujka podílela na vraždění Tutsiů, při následném exodu Hutuů do Zairu však přišla o manžela i děti. „Pokud vůbec máme uzdravovat Rwandu, měli bychom začít tady a teď. A kde lépe začít než u nemocné matky, která ztratila své děti?“

Některé z příhod, o nichž Immaculée vypráví, vypadají nepochopitelně banálně, sexuálním obtěžováním v kanceláři počínaje a ranními nevolnostmi během těhotenství konče. I to je však jedna z lekcí knihy: „banalita“ je věcí pohledu. Na cestě s Hospodinem banálního není nic. Podobně ani kniha *Odpustila jsem* není velké literární či teologické dílo. Poctivě však svědčí o velkých věcech, které se dějí s těmi, kdo jsou i uprostřed vravy světa ochotni vyladovat se na hlas tichý, jemný.

Šárka Grauová

ILIBAGIZA, Immaculée. *Odpustila jsem. Povstání z popela rwandské genocidy*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. 215 s. Přeložila Marie Sommerová.

ISBN: 978-80-7195-383-8

Která z vás bude nejstatečnější?

Nura Abdi: Slzy v písku

Čtyřletá Nura rozpustile poskakuje po dvoře, tleská rukama a vykřikuje, jak je šťastná. Dozvěděla se totiž, že už za týden přijde její velký den. Spolu se svými dvěma sestrami Fatmou a Yuropou bude obřezána.

Mogadišo, hlavní město Somálska. Místní mu podle řad bílých domků říkají Chamer – „bílé město“. Tržiště, mešity, pulzující život. Z domů se line vůně kadidla nebo koření a parfémů, každá žena na ulici opojně voní. Děvčata ráda tráví odpoled-

méně krvácí, radí babička. „A děvčata, schválně, která z vás bude nejstatečnější, nebude křičet?“ Haláleiso, žena, která obřízky koná, si už našla na dvoře své místo. Obřezávat se budou i čtyři děvčata ze sousedství. Asi žádná netuší, že to bude tak hrozné. A že to horší je teprve čeká. Bolest, bolest, bolest. Šití, které se roztrhne, když dívka leze na strom. Zdravotní komplikace, těžké porody. Nura obdivuje svou matku, že několikrát porodila a zase se nechala zašít. Sama má psychické problémy, nemá zájem o navázání vztahu s mužem.

Teprve v dospělosti se dovídá, že ne všechny ženy jsou obřezány. Sama nejdříve obřízku obhazuje jako správnou a potřebnou. Vždyť to vždycky takhle bylo... Obřízka přece zaručuje, že se dívka bude chovat slušně a své rodině nebude dělat ostudu. Za neobřezanou nevěstu by ženich zaplatil jen málo, pokud by se nějaký vůbec našel.

Rána v dětství se zahojila, život šel dál. Občanská válka v Somálsku. Útěk do Keni. Nová země, jiné zvyklosti, jiný život. Ale ani Nairobi není bezpečné. Německo, Düsseldorf. Nelehce se sžívala Nura s Evropou. S Afričany z různých zemí i s Němci.

A když člověk po několika letech přijede za těmi svými do Afriky – už je taky trochu cizincem.

Knihy je otevřenou výpovědí ženy z Afriky. Autorka během života postupně překoná strach odkryt tabu a podobně odkrývá neznámé svým čtenářům. Díky za to pootevření dveří do jiné kultury, do jiného světa.

Lenka Ridzoňová

ABDI, Nura. *Slzy v písku*. 2. vyd. Praha: Ikar, 2010. 312 s.

ISBN: 978-80-249-1452-7

ne na břehu Indického oceánu. Jméno Mogadišo dali městu Arabové. Znamená to „místo, kde si odpočnete a napijete se čaje“. Odpočívat a popíjet černý čaj s několika lžičkami cukru. Je na světě nějaké idyličtější místo?

Malá Nura před svým velkým dnem spala dobře. Nebojí se. Ráno studená sprcha, člověk prý

Milíčův dům Přemysla Pittra na pražském předměstí

Příklad česko-německo-židovského soužití

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského a Nadační fond Přemysla Pittra a Olgy Fierzové ve spolupráci s Farním sborem Českobratrské církve evangelické v Semonicích připravilo u příležitosti 20. výročí založení Střediska Diakonie ČCE Milíčův dům v Jaroměři výstavu „Milíčův dům Přemysla Pittra na pražském předměstí – příklad česko-německo-židovského soužití“. Výstava je příspěvkem k výuce moderních dějin 20. století a k rozvoji etické výchovy na všech typech škol.

Výstava probíhá od 1. 6. do 31. 8. v evangelickém kostele v Semonicích a pak od 1. 9. do 30. 9. 2012 ve Středisku Diakonie ČCE Milíčův dům v Jaroměři. Přemysl Pitter (1895–1976) je představen jako muž tolerance a humanity, pedagog a vychovatel. Celý svůj život zasvětil pomoci a záchraně bezbranných, zejména dětí; stál vždy na straně trpících a pronásledovaných. Zároveň jsou připomenuty jeho postoje a obětavá péče o českou, německou a židovskou mládež od třicátých let 20. století. Již během okupace Pitter připravoval

a po osvobození Československa uskutečnil záchrannou akci „zámky“ pro děti z koncentračních i z českých táborů internačních, děti židovské i německé. V zámeckých ozdravovnách byly děti vychovávány společně, což bylo v poválečném období zcela ojedinělé.

Z příkladu nezištné osobnosti Přemysla Pittra, tohoto českého sira Nicolase Wintona, lze čerpat inspiraci pro současnost, kdy nabývají na intenzitě negativní projevy národnostní a náboženské intolerance. Milíčův dům v Praze se stal příkladem péče o sociálně ohrožené děti a mládež bez rozdílu národnosti, jazyka a náboženství. Výstava byla v předcházejících letech představena v několika pražských středních a základních školách a také v mimopražských kulturních institucích.

Jako doprovodné programy k výstavě se také uskuteční přednášky pro studenty jaroměřských škol s důrazem na sociálně-etický význam Milíčova domu, který může sloužit jako příklad česko-německo-židovského soužití v složitém historickém období.

Lenka Lajsková

K PROHLÁŠENÍM SYNODNÍ RADY

Církev – útočiště, nebo hráč?

Dvě nedávno vydaná prohlášení Synodní rady ČCE (k obviněnému řidiči autobusu z Olomouce a k odporným lžím a zlodějnám v politice) znovu připomněla obecnější otázku, zda se mají křesťanské církve k veřejnému dění vyjadřovat.

Jakkoli jsou mi ta prohlášení svým laděním osobně a občansky v zásadě blízka (asi hlavně proto, že jsou mi osobně a občansky blízcí jejich autoři), v jejich vydávání jménem církve žádnou velkou „přidanou hodnotu“ nespatřuji. Zvláště pak vyjádření k obecnému stavu společnosti my-

slím neříká nic jiného, než říkává většina jinak docela sympatických komentátorů, dokonce se mi zdá, že opakuje některá jejich lehce sporná klišé.

Církev jako instituce má být myslím ve svých vyjádřeních k veřejně přetřásaným tématům nanejvýš úsporná a ostražitá. Hráčů na politicko-mediálním kolbišti a uchazečů o pozornost veřejnosti je víc než dost a většina si na něm díky své přímočaré motivaci počíná šikovněji a zdatněji než ona. Však také církev není politická strana, zájmová skupina ani vlivné médium, nýbrž vy-

sostný prostor, ve kterém má být „doma“ nezávislé a obživující slovo Boží a jím živěné vztahy. Církev je společenství, útočiště, azyl pro všechny putující, včetně těch zmatených a unavených stavem věcí veřejných. Dům, z něhož člověk vychází posílen, upevněn a občerstven, aby za jeho vraty podle svých možností a svého směřování konal to, o čem věří, že se Pánu Bohu líbí. Třeba se i vyjadřoval k veřejnému dění, ba do něho i aktivně vstupoval, ale ne pod praporem církve, nýbrž jako občan, novinář, úředník, politik či někdo další.

Že případné občanské angažmá věřícího nemá být v protikladu k jeho povýtce intimnímu vztahu k Pánu Bohu a k bližním, je snad nabíledni. Křesťanská víra mu nabízí řadu „výsad a imunit“; nemusí propadat mesiánství, nemusí být závislý na viditelném úspěchu, může odolávat vábení mamonu a moci. Může vědět, že skutečné království „není z tohoto světa“, že roste pomalu a skrytě, že to podstatné působí nenápadně, ale radikálně jako kvas nebo sůl. Může být vybaven zbrojí a štítem z materiálů, na které svévolníci nejsou zvyklí a neumějí s nimi zacházet. Zda těchto vzácných výsad využije ve prospěch kultivování veřejného prostoru tichou a nenásilnou pravdou, nebo zda se stane veskrze odpudivým tvorem, který se svojí vírou ohání jako lehce nevšední ideologickou legitimací pro sledování vlastního zájmu, je věcí jeho vlastní odpovědnosti a vkusu.

To, čemu zde říkám politicko-mediální prostor, je oblast plná záludných pastí a nástrah, před kterými se má mít každý na pozoru. Většina informací, které se dostanou do našeho zorného úhlu, je cíleně deformována zájmem v pozadí a dále mrzačena povrchním omíláním tématu, které se na poli veřejného mínění právě uchytilo a začalo žít vlastním životem. Skutečná povaha daného problému přitom bývá té veřejně prezentované na hony vzdálena. Snadno se stane, že se důvěřivě postavíme na stranu nějakého „dobra“, které ve skutečnosti žádným dobrem není. Že se necháme zapřáhnout do cizího jha a budeme pilně vyorávat brázdu směrem, který je pro někoho výhodný, ale s pravdou nic společného nemá.

Už jen pouhé zaujaté sledování veřejného dění tedy vyžaduje notnou dávku ostražitosti, pevnosti, houževnatosti a také zkušenosti. Nelze se orientovat jen podle jednoho – byť rádo by věrohodného – časopisu nebo TV kanálu! Kdo nemá čas a energii získat nezprostředkované informace od někoho znajícího věc zblízka, měl

by být ve formování svého názoru zdrženlivý. Nenechme se manipulovat tezí, že „křesťan má odpovědnost za svět“, k tomu, abychom bez bližšího zkoumání podepsali každou petici, kterou nám někdo strčí v chrámové předsíni pod nos. Jistě že se věřící nemohou od veřejného prostoru štítlivě odtáhnout, zamknout se ve svých modlitebnách, dýchat si na vlastní duši a nechat svět kolem, ať se „rve a plení“. Ale ponechme si navzájem svobodu věnovat se jen tomu, na co kdo zodpovědně stačíme, k čemu se cítíme povoláni.

Úskalí číhající v politicko-mediálním prostoru na jednotlivého věřícího občana jsou pro církev jako instituci nebezpečná dvojnásob. Jedním z nich je ohrožení vnitřní svobody – co když se vedení mé církve začne angažovat směrem, který mně nebo někomu z mých bratří není blízký? Od nás nedaleko, v Maďarské reformované církvi, se patří zastávat národovecké názory a volit lidově pravicovou stranu Fidesz. Takových církví, které se nerozpakují veřejně dávat najevo svoji „politickou linii“, bylo a je bezpočet, já jsem ale rád, že „moje“ ČCE k nim nepatří. Nikdy jsem nevolil komunisty (a snad ani nebudu), ale přece bych chtěl, aby v naší církvi mohl být doma a zcela svobodně dýchat i ten, kdo i takové s přesvědčením volí. Abych se tam s ním mohl setkat, naslouchat mu a mluvit s ním a navzdory jeho odlišnému názoru ho respektovat jako soupeřníka na téže cestě víry.

Přes vše výše řečené připouštím, že za jistých okolností se církev jako instituce vyslovit může a asi i má. Měla by to ale být vzácná výjimka v situaci, v níž jde o bytí a nebytí elementární svobody a pravdy, kdy ale nehrozí, že naše církev „naletí“ mazanému svévolníkovi; a jistě pak v situaci, kdy má k určité věci své nepřehlédnutelné specifické slovo, které nikdo jiný říct nemůže. Jindy nechť trpělivě přispívá ke kultivování veřejného života povzbuzováním účastníků bohoslužeb k odpovědnému občanství bez politického znaménka, svobodným, korektním a věrohodným postojem svých představitelů k záležitostem, které se jí bezprostředně dotýkají (třeba finanční vztahy se státem), nebo jinými, podobnými a málo nápadnými cestami, jak se to u nás, chvála Bohu, většinou i děje.

Jaromír Plíšek

*(publikováno se svolením redakční rady
Křesťanské revue, pro kterou byl článek psán)*

Nezapomínáme na své vlastní?

AD: ČB 5/2012, Zdenka Slabá

V Českém bratru č. 5 Zdenka Slabá píše, že se církev nestará o své faráře, kteří skončili aktivní službu na sboru a nastupují do důchodu. Nestará se proto, že jim nezabezpečí na stáří řádné bydlení, a to i přesto, že jinak církev pomáhá všude jinde. Českobratrští faráři jsou prý po dosažení důchodového věku ponecháni svému osudu. Pokud nejsou šťastnými restituenty, nemají na stará kolena kam hlavu složit, píše autorka. Přeloženo, nemají svůj byt. Ano, jistě není to jednoduchá situace, a pokud se farář ještě ve službě tímto problémem nezabývá, může se dostat do nezáviděníhodné situace. Jsou-li takové případy, měla by synodní

rada tento problém řešit... Nicméně rozhodovat se pro farářskou službu z pohledu sociální jistoty, jak vyplývá z textu, je opravdu děsivé. Vždy jsem byla přesvědčena, že volbě náročné profese, jakou farářství (i kněžství) je, předchází opravdové volání a touha především zvěstovat Krista a sloužit. S tímto názorem se nehodlám loučit ani přesto, že si dovedu představit názory pragmatických oponentů. Na otázku pisatelky, zda její dítě zvolilo dobře, když si místo teologie vybralo studium práv, odpovídám, že v tomto případě, v pozadí s těmito názory, udělalo dobře.

Iva Benešová

POSLEDNÍ SLOVO

Najde si tě

Afríká! Se svou hořkosladkou vůní. Nezapomenutelná. Bezelstná i temná. Vypolávající výčitky. Pro naději, jež z našeho kontinentu nenaplníš. Zračila se v očích místních školáků, kteří za námi tehdy před lety přišli na závěr mezinárodní konference v Akře. Každý z nich nabízel lístek s úhledně napsanou vlastní adresou. Abychom jim tam u nás, ve světě úspěšných, sehnali někoho na dopisování. Jednou by je pak třeba pozval do zaslíbené euroatlantické země. Ručně psanou vizitku jsem sice převzal, ale tušil jsem, že zůstane jen u společenského úsměvu. Ten smíšený pocit zradu a bezmoci!

Za pár let vidím vedle své dcery blýskat se bělmo vysokého Afričana. Narodil se tak pět set kilometrů od místa, kde se k nám vztahovaly ruce plné očekávání. Vložených do bílého muže v západní košili z českého second handu. Žádná náhoda! Afrika si tě našla, běží mi hlavou, když vítám svého budoucího zetě. Dávám ruku naší dcery azylantovi a nejistoty zaplašuji vědomím, že tak trochu splácím civilizační dluh. Vůči zemi na rovníku, s níž máme stejně jen to časové pásmo. Brzy máme možnost zblízka poznat odvrácenou tvář života imigrantů. Cizinecká policie

vyždímá z příchozího pocit vlastní důstojnosti až nadoraz. Fatalismus Afričanů pak vytvoří s evropskými sociálními institucemi neblahou souhru. A přichází krize a s ní občasná nezaměstnanost.

Dnes pozoruji svou kakaovou vnučku a v jejich způsobech si vychutnávám uvolněnou nenucenost. Záván hořkosladkého kontinentu. Dívám se do jejich černých očí a uvědomuji si. Co vlastně? Že jsou pro nás mediální ikonou lítosti. Moci je tak všechny obdarovat! Vždyť toho máme z minulosti tolik co napravovat... Jenže!

Už Pablo Picasso na Avignonských slečnách skrytých za africkými maskami tušil, že je to jinak. Evropa sama touží být obdarována. A to něčím víc než jen kakaem a banány. Světem, kde děti neznají luxus hysterických záchvatů a kde je i kolem ohniště v posledním slumu nečekaně čistě umeteno. V afrických savanách lidské dobrodružství nejspíš začalo a od té doby hledáme svou ztracenou bezprostřednost. Že by šlo o překonaný rousseauovský mýtus? Kdoví. Náš přešlechtěný kontinent s fatální demografickou prognózou potřebuje novou krev jako sůl. Tvá Afrika si tě jednou najde!

Jan Mamula

Kazatel z Betléma

podle knižky *Taková dlouhá cesta*
kreslí Kristian Malina

Hus tvrdí, že to jeho mnohou potrestat, protože on je původcem všeho, ti tři mladí lidé čerpali odvahu z jeho kázání. Kardinále mluvili rozvášněně, naznačovali, že více se dozajista ustovní. Hus se spolu s ostatními nechal ucháchat, a tak se dav rozjel...

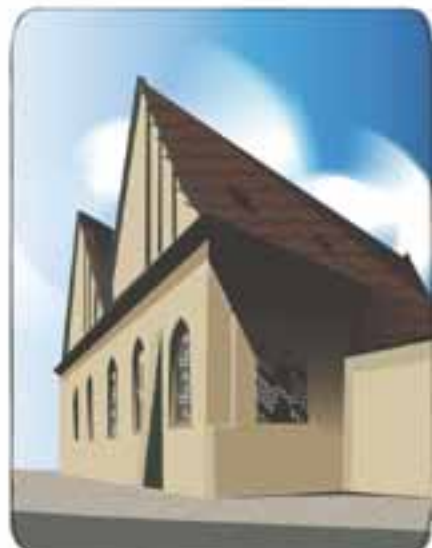
Městská stáň odvedla mladíky do lačavy a městská rada je jako buřiče odsoudila k smrti. Následující den měli být popravení. Zprávě se rychle roznesla, a tak se mistr Jan se zastupem lidí vydal prosit za odvoluzenné...

Jakmile se dav rozjel, vyvedli bičkové mladíky na náměstí. Dav se opět začal srovnávat. Stráše udělaly kolem odsouzenců nepropustný kruh a kat je stál. Lidé strnuli hrůzou. Krev mučedníků se rozlévala po staroměstské dlažbě. Dával se pláč a nářek. Kdoosi přivedl bílá prostěradla. Zaháli do nich mrtvé a jako zástup je odnesl do Betlémské kaple.

Zde je mistr Jan s velkou úctou pochoval. V judském Betléme kráče po Ježíšově narození byli povražďení chlapi do dvou let. Ostatky jednoho z nich, diszejnta domněle, získal terkot při stavbě kaple kramářů. Proto byla kaple zavěcena památce „svatých mladíček“, jak se říkalo sčrmo mladým mučedníkům. Ted tu však byli pohřbeni mladí lidé, kteří vytrpěli smrt pro poznanou pravdu, jak j zvěstoval betlémský kazatel.

Hus v Praze dleho zůstat nemohé. Papež rad ním vyhlásil nejštěší káňbu: v místě Husova pobytu nesmí žádný kněz sloužit mli. Znamenal to, že diti zůstanou bez křtu a mrtví bez pohřbu. Husovi zbyvalo jediné, odejít z Prahy. Rozloučil se se svými mláovanými posluchači a vyjel do jímých Čech.

Nelil útočiště na Kozím Hrádku v Táboře a později na hradu Křakovci v Rakovníku. Když nemohé kázat v Betlémi, kázal pod širým nebem. V te době také napsal Postřlu, souhrnný výklad oddílů evangelie určený prostým Čeráňem.

Pokračování příště.

Brigáda na dřevo a záchranu staré roubenky

Občanské sdružení SEM Přátelé Herlíkovic pořádá ve spolupráci s oddělením pro mládež a rekreačním střediskem Horský domov Herlíkovice letní brigádu od 24. do 31. srpna. Brigáda bude zaměřena na přípravu dřeva pro Hlavní budovu, na běžnou údržbu ve středisku i na záchranné práce na objektu staré krknošské roubenky Kuncárny – Fischerky. (Laurenz Fischer byl přes 40 let předválečným majitelem objektu.) Kromě práce se dozvíte i více informací o historii lokality, horské přírodě a půjdeme i na výlet do hor. Na záchranné práce můžete přispět i finančně na transparentní účet u Fio banky č. 2700264997/2010 (účet je zcela bez poplatků, jak za vedení, tak za příchozí i odchozí platby, takže přispějete přímo na daný účel).

Kir

Evangelický měsíčník ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

Chystáme:

Co my jako křesťané můžeme nabídnout k tématu...

Ekologie

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Gabriela Fraňková Malinová
členové: Šárka Grauová, Pavel Hanych, Jiří Hoblík, Jan Kirschner, Jan Mamula, Tomáš Pavelka, Jana Plíšková, Lenka Ridzoňová, Romana Špačková

NA OBÁLCE

Jana Škubalová, Praní prádla. Mopti, Mali
Foto v čísle: Jana Škubalová, Ivana Swiatková, Eva Grollová, Jan Dus, Gabriela Frankova Malinová, Britta Herkenrathová a archiv Diakonie ČCE – Střediska humanitární a rozvojové pomoci

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

srpnového čísla je 22. 7. 2012
Vyhrazuujeme si právo nevyžádané příspěvky krátit.

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05 Praha 1,
tel.: 222 316 306,
e-mail: szp@diakoniecce.cz

TISKNE

M.I.B. production service s.r.o.,
Papírenská 1, 166 11 Praha, 6
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně,
jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.

Informace o předplatném
podá, objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce

ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz, sekce Publikace,
časopis Český bratr

www.ceskybratr.cz